

Súd: Okresný súd Poprad
Spisová značka: 21C/156/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8714212844
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 10. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Nina Kollárová
ECLI: ECLI:SK:OSPP:2017:8714212844.11

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Poprad v konaní pred sudkyňou Mgr. Ninou Kollárovou v právnej veci žalobcov: 1/ U. M., O.. XX.XX.XXXX, V. B. Č.. XX, F., štátny občan SR, 2/ U. M., O.. XX.XX.XXXX, V. P. U. Č.. X, U., štátny občan SR, 3/ R. T., O.. XX.XX.XXXX, V. F. Č.. XX, V., štátny občan SR, 4/ mal. G. M., O.. XX.XX.XXXX, V. P. U. Č.. X, U., štátny občan SR, 5/ mal. B. M., O.. XX.XX.XXXX, V. P. U. X, U., štátny občan SR, žalobkyne 4, 5 zastúpené zákonným zástupcom - otcom U. M., O.. XX.XX.XXXX, V. P. U. Č.. X, U., 6/ mal. R. T., O.. XX.XX.XXXX, V. F. Č.. XX, V., štátny občan SR, 7/ mal. Z. T., O.. XX.XX.XXXX, F. Č.. XX, V., štátny občan SR, žalobcovia 6, 7 zastúpení zákonným zástupcom - matkou R. T., O.. XX.XX.XXXX, V. F. Č.. XX, V., všetci právne zastúpení advokátskou kanceláriou Kolíková & Partners, s.r.o., Radvanská č. 21, Bratislava, IČO: 47 239 441, proti žalovaným: 1/ Generali Poist'ovňa, a.s., Lamačská cesta 3/A, Bratislava, IČO: 35 709 332, zastúpený: MST PARTNERS, s.r.o., Laurinská č. 3, Bratislava, IČO: 36 861 545, 2/ C. B., O.. XX.XX.XXXX, V. F. Č.. XXX/XX, Š., štátny občan SR, zastúpený: JUDr. Milan Sivý, advokát, Námestie sv. Egídia č. 3006/116, Poprad v konaní o náhradu škody - majetkovej ujmy a nemajetkovej ujmy s príslušenstvom takto

rozhodol:

I. Súd konanie čiastočne zastavuje ohľadne majetkovej ujmy vo vzťahu žalobkyne 1 a žalovaných 1 a 2 o sumu 150,- eur s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne od 03.12.2014 do zaplatenia.

II. Žalovaní 1 a 2 sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni 1 majetkovú ujmu v sume 7.446,33 eur s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne od 03.12.2014 do zaplatenia a nemajetkovú ujmu v sume 50.000,- eur, všetko do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

III. V prevyšujúcej časti v sume 146,67 eur ohľadne majetkovej ujmy vo vzťahu žalobkyne 1 a žalovaných 1 a 2 žalobu za mietá.

IV. Žalovaní 1 a 2 sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom 2 a 3 nemajetkovú ujmu každému po 20.000,- eur do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

V. Žalovaní 1 a 2 sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom 4,5,6,7 nemajetkovú ujmu každému po 10.000,- eur do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

VI. Vo vzťahu k čiastočnému zastaveniu konania súd sporovým stranám náhradu trov konania nepriznáva.

VII. V zostávajúcej časti žalobcom priznáva voči žalovaným právo na náhradu trov konania v rozsahu 100%. O výške náhrady trov konania bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobcovia sa žalobou doručenu tunajšiemu súdu 14.11.2014 domáhali od žalovaných zaplata náhrady škody - materiálnej ujmy v sume pôvodne 9.924,- eur s úrokom z omeškania vo výške 9,15 % ročne od 01.01.2015 do zaplata a náhrady škody - nemateriálnej ujmy vo vzťahu k žalobkyni 1 v sume 50.000,- eur, žalobcom 2 a 3 každému po 20.000,- eur a žalobcom 4, 5, 6, 7 každému po 10.000,- eur, spolu teda náhrady škody v celkovej sume 139.924,92 eur. Zároveň si žalobcovia uplatnili náhradu trov konania.

Náhrada škody - materiálnej ujmy pozostávala z nasledovných súm: zdravotná a ošetrovateľská starostlivosť 3.570,- eur, materiálnej škoda (V.) 150,- eur, ušlý zisk 2.997,- eur, náklady na vypracovanie znaleckého posudku 600,- eur, pohrebné náklady 2.607,92 eur.

2. Žalobcovia žalobu odôvodnili nasledujúcimi skutočnosťami.

Dňa XX.XX.XXXX došlo v Poprade na štátnej ceste I/67 k dopravnej nehode, pri ktorej R. M. , O.. XX.XX.XXXX, manžel žalobkyni 1, otec žalobcov 2 a 3 a starý otec žalobcov 4-7 utrpel závažné poranenia hlavy s následným krvácaním do mozgu a upadnutím do bezvedomia. Bol prevezený rýchlou zdravotníckou službou do Nemocnice v Poprade, kde podstúpil viaceré život zachraňujúce úkony a kde bol hospitalizovaný do 18.12.2012. R. M. pri dopravnej nehode utrpel tržnozmliaždenú ranu mäkkých tkanív hlavy v spánkovotemennej oblasti vpravo, tržnú ranu nosa, pomliaždenie a kožné odreniny oboch rúk a kolien, zlomeninu strednej jamy lebečnej vľavo, zlomeninu čelustného komplexu vpravo, rozdrvenie mozgového tkaniva, vnútrolebečné krvácanie. R. M. bol po akútnej zdravotnej starostlivosti prevezený dňa 18.12.2012 do Hospicu F. R. F. M. N. X. L., kde bol v intenzívnej ošetrovateľskej starostlivosti až do svojej smrti dňa XX.XX.XXXX. Od dopravnej nehody sa neprebral. Nachádzal sa v komatóznom stave, nereagoval ani na bolestivé podnety a v zmysle lekárskeho vyjadrenia nebol ani predpoklad zlepšenia jeho zdravotného stavu. Lekárska správa zo dňa 04.07.2013 konštatovala, že nie je predpoklad zlepšenia stavu pacienta a je trvale odkázaný na náročnú ošetrovateľskú starostlivosť pri všetkých bežných životných úkonoch a sú nutné časté kontroly lekárom.

Výsledky vyšetrovania dopravnej nehody potvrdené znaleckým dokazovaním uvádzajú ako príčinu dopravnej nehody nesprávne predchádzanie a nedostatočný bočný odstup pri predchádzaní vodiča motorového vozidla D. X. ev. čísla P. XXX V. C. B., bytom Š., F. XX/XXX. Poškodený R. M., ktorý riadil motocykel V., podľa výsledkov vyšetrovania nemal možnosť zabrániť uvedenej zrážke s vozidlom D.. Dňa 04.01.2014 Okresný súd v Poprade trestným rozkazom č. 6T/1/2014 uznal vinným žalovaného 2, že inému z nedbanlivosti spôsobil smrť a spáchal taký čin závažnejším spôsobom konania tým, že porušil dôležitú povinnosť uloženú mu podľa zákona, čím spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1 a ods. 2 písm. a) Trestného zákona. Trestný rozkaz sa stal právoplatným dňa 30.01.2014. Vinník dopravnej nehody a šofér vozidla, pri vedení ktorého došlo k dopravnej nehode, mal predmetné vozidlo povinne zmluvne poistené u žalovaného 1 poisťovňou č. XXXXXXXXXXXX.

Vzhľadom na výsledky vyšetrovania a najmä znaleckého posudku z odboru dopravy, z ktorého jednoznačne vyplývalo zavinenie žalovaného 2, žalobkyňa 1 dňa 12.07.2013 uplatnila u poisťovateľa Generali Poistovňa, a.s. ako opatrovníčka R. M. ustanovená uznesením Okresného súdu v Poprade dňa 21.06.2013 sp. zn. 15Pa/11/2013, náhradu za škodu na zdraví poškodeného R. M. vo výške 238.551,- eur. Škoda bola vyčíslená v zmysle bodového ohodnotenia za bolesť v počte 2.295 bodov a sťaženie spoločenského uplatnenia (zmena zdravotného stavu sa podľa lekárskeho vyjadrenia nepredpokladala) v počte bodov 12.880. Poisťovateľ však napriek žiadosti žalobkyni 1 neposkytol ani požadovaný primeraný preddavok na náhradu škody. Úmrtím manžela žalobkyni 1 sa náhrada škody na zdraví stala neuplatniteľnou.

R. M. bol až do času dopravnej nehody napriek svojmu veku vo výbornej telesnej kondícii, nebral pravidelne žiadne lieky, vykonával všetky práce, bicykloval, lyžoval a pravidelne chodil do práce do miestnej firmy P. R..F., kde vykonával údržbárske práce na základe dohody o pracovnej činnosti. V zmysle priložených potvrdení od jeho zamestnávateľa si žalobkyňa 1 uplatnila v žalobe aj ušlý zisk z odmeny za zárobkovú činnosť R. M.Ú.. Považovala za legitímne požadovať ušlý zisk za obdobie od decembra 2012 v dĺžke troch nasledujúcich rokov, keďže veľmi dobrý zdravotný stav R. M. pred dopravnou nehodou ako aj vyjadrenie jeho zamestnávateľa dovoľovali rozumne predpokladať jeho ďalšiu pracovnú aktivitu minimálne v tejto dĺžke. Za obdobie 37 mesiacov náhrada za ušlý zisk činí 2.673,- eur.

Pokiaľ ide o ďalšie položky náhrady škody - materiálnej ujmy, žalobkyňa 1 si uplatnila v žalobe voči žalovaným náhradu vynaložených nákladov na ošetrovateľskú a zdravotnú starostlivosť poškodeného R. M. v Hospici F. R. X. L., kde náklady od XX.XX.XXXX do XX.XX.XXXX predstavovali sumu 3.570,- eur. Mesačné náklady na ošetrovateľskú starostlivosť v hospici boli v sume 420,- eur mesačne. V zmysle záznamu o dopravnej nehode z XX.XX.XXXX si žalobkyňa 1 uplatnila tiež náhradu škody vo výške 150,- eur spôsobenú na motocykli V. XXX, ktorý riadil jej manžel v čase dopravnej nehody a náklady na vyhotovenie znaleckého posudku za účelom vyčíslenia škody na zdraví vo výške 600,- eur. Ďalej si žalobkyňa 1 uplatnila náhradu vynaložených nákladov na pohreb v sume 2.607,92 eur.

Pokiaľ ide o náhradu škody - nemateriálnu ujmu, žalobcovia uviedli, že následkom dopravnej nehody spôsobenej C. B. prišla žalobkyňa 1 o manžela, s ktorým žila v spoločnej domácnosti od uzavretia manželstva. Lekárska správa o príčine smrti potvrdzuje, že hlavnou príčinou smrti boli zranenia nezlučiteľné so životom po dopravnej nehode dňa XX.XX.XXXX. Je priam nemožné vyčíslieť stratu životného partnera peňažným vyjadrením. Napriek tomu považujú za spravodlivé, aby žalovaní uhradili žalobkyňi 1 nemajetkovú ujmu v peniazoch, pretože je to jediný spôsob, ako aspoň čiastočne nahradiť stratu, ktorú žalobkyňa 1 utrpela v emocionálnej rovine v čase, keď sa o dopravnej nehode dozvedela, následne počas troch akútnych operačných zásahov, ktoré jej manžel podstupoval v Nemocnici v Poprade a ktoré rozhodovali o jeho udržaní pri živote. Následne počas neuveriteľne trýznivých 9 mesiacov, keď R. M. ležal v komatóznom a znetvorenom stave, odkázaný na absolútnu ošetrovateľskú starostlivosť v hospici F. R., kde ho žalobkyňa 1 pravidelne navštevovala. Emocionálne rany tohto obdobia sa dajú len ťažko popísať. Nemateriálna ujma sa prejavuje doteraz v každodennom živote žalobkyne 1, keďže náhle po dlhom období spoločného života ostala sama, bez fyzickej i morálnej opory svojho manžela.

Deti poškodeného zomrelého R. M. - žalobcovia 2 a 3 utrpeli rovnako emocionálnu traumu po informácií o ťažkej dopravnej nehode a jej následkoch. Kontaktovali rôznych lekárov a zdravotnícke zariadenia, aby zistili, aký je reálny zdravotný stav otca a aby zistili možnosti a šance na záchranu jeho života v iných zariadeniach. To všetko popri starostlivosti o vlastné rodiny s malými deťmi spôsobilo v ich životoch stresujúce a úzkostné stavy. Hoci sú žalobcovia 2 a 3 dospelí, s otcom sa často stretávali, mali dobré vzťahy, vzájomne sa podporovali a trávili spolu čas. V čase, kedy už boli sami rodičmi, túto ujmu pociťovali ešte výraznejšie aj vo vzťahu k vlastným deťom, ktoré touto dopravnou nehodou stratili starého otca. Otec bol pre žalobcov 2 a 3 emocionálnou podporou, no jeho podpora sa prejavovala aj vo fyzickej rovine. Vzhľadom na jeho dobrú fyzickú kondíciu a manuálne zručnosti obom deťom často pomáhal v domácnosti pri náročnejších fyzických prácach, údržbe domu a podobne. Následné pravidelné návštevy hospicu a pohľad na znetvoreného otca, starého otca boli traumatizujúcou a bolestnou skúsenosťou, ktorú nie je možné vymazať z pamäte.

Pokiaľ ide o vnúčatá, ktoré dopravnou nehodou prišli o aktívneho starého otca, ktorý s nimi trávil čas, bicykloval, vyrábal im hračky, prišli o mužský vzor zrelého muža, ktorý im už v ich detstve nikto nenahradí. Bez prikrášľovania R. M. bol naozaj aktívnym starým otcom, s ktorým vnúčatá radi trávili čas. Po dopravnej nehode i v súčasnosti sa často na starého otca pýtajú. Platí to dokonca i o najmladšej vnučke, ktorá mala v čase smrti R. M. necelé 2 roky. Vzhľadom na fotografie a pravidelné návštevy cintorína sa neustále opakujú otázky, kde je „dedo R.“, čo sa mu stalo a podobne. Je nepochybné, že tak ako v prípade manželky a detí, smrťou R. M. došlo aj v životoch jeho vnúčat k nenahraditeľnej strate a zásahu do súkromného a rodinného života. V kľúčových rokoch fyzického i duševného vývoja prišli vnúčatá o akúkoľvek možnosť spoznávať svojho starého otca, tráviť s ním čas, zažívať pocit širšej rodiny a ich vzťahy, mužský vzor v rodine a všetko to, čo sa za normálnych okolností dalo od starého otca prirodzene očakávať. Žalobcovia znova podotkli, že R. M. bol vo výbornej fyzickej kondícii a existoval rozumný predpoklad, že počas kľúčových rokov vývoja detí mohol byť v ich každodenných životoch prítomný.

Žalobcovia poukázali na § 427 a nasl. Obč. zák., § 4 ods. 2 Zák. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v znení neskorších predpisov. K výške a právnym aspektom náhrady nemateriálnej ujmy žalobcovia poukázali na znenie článku 9 Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2009/103/ES zo 16.09.2009, ktorá je kodifikovaným znením ďalších v žalobe citovaných smerníc - smernica Rady 72/166/EHS z 24.04.1972 (článok 3 ods. 1), druhá smernica Rady 84/5/EHS z 30.12.1983 (článok 1 ods. 1 a 2), tretia smernica Rady 90/232/EHS zo 14.05.1990 (článok 1 prvý odsek). Žalobcovia ďalej poukázali na judikatúru slovenských súdov ako aj stabilizovanú judikatúru Európskeho súdneho dvora.

Článok 9 citovanej smernice ustanovuje minimálnu výšku poistného krytia pri ujme na zdraví na 1 mil. eur na poškodeného alebo 5 mil. eur na nehodu bez ohľadu na počet poškodených. Z uvedených limitov je zjavná vôľa zákonodarcu neudeľovať v prípadoch najzávažnejších poškodení zdravia a smrti len symbolické odškodnenia, ale také, ktoré v reálnom živote aspoň čiastočne no citelne vykompenzujú

utrpenú stratu poškodeným. Je nepochybné, že v prípade poškodeného R. M. možno utrpenú škodu v škále možných poškodení zdravia zaradiť medzi tie najzávažnejšie. Rovnako to platí pre škálu utrpenej nemajetkovej ujmy pre poškodenie blízkych rodinných príslušníkov. V ich prípade nejde len o nenahraditeľnú stratu v ich súkromí a rodine, ale aj o extrémne duševné utrpenie pri pohľade na trpiaceho otca so zdeformovanou tvárou, ktoré trvalo skoro 10 mesiacov a ktoré agóniu príbuzných výrazne predĺžili.

3. Žalovaný 1 vo vyjadrení k žalobe zo dňa 15.12.2014 v spojení s vyjadrením zo dňa 16.1.2015 namietal, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy neuznáva z dôvodu neexistencie svojej pasívnej legitímácie. Neuznáva tiež nárok na náhradu škody. Uviedol, že žalovaný 2 mal predmetné vozidlo uňho povinne zmluvne poistené, č. poistnej zmluvy XXXXXXXXXXXX, kde uvedená dopravná nehoda bola zaregistrovaná ako poistná udalosť č. P. XXXXXXXXXXXX (škoda na motocykli), č. PU XXXXXXXXXXXX (škoda na zdraví) a č. P. XXXXXXXXXXXX (ušlý zisk). Poistné plnenie bolo žalovaným 1 uhradené iba v rámci poistnej udalosti č. P. XXXXXXXXXXXX (škoda na zdraví) a to náklady všeobecnej zdravotnej poisťovne a.s. na zdravotnú starostlivosť poskytnutú poškodenému v sume 11.073,53 eur. Táto poistná udalosť bola likvidovaná so spoluvinou poškodeného vo výške 50 % z dôvodu, že poškodený pri nehode nepoužil správny spôsobom ochrannú prilbu. Zvyšné dve poistné udalosti (škoda na motocykli a ušlý zisk) neboli doteraz likvidované z dôvodu, že napriek výzvam neboli žalovanému 1 od dotknutých osôb predložené všetky potrebné podklady. Nárok na náhradu škody je potrebné dôsledne odlišovať od nároku na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej pozostalým blízkym osobám poškodeného, nakoľko náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je predmetom poistného krytia v zmysle zákona o povinnom zmluvnom poistení. Tento nárok môže byť poškodenému priznaný len vtedy, ak ho uplatňuje voči povinnej osobe, teda voči osobe, ktorá svojím konaním do osobnostných práv poškodeného zasiahla a nie voči poisťovni, keďže táto v takomto spore nie je pasívne legitimovaná.

4. Žalovaný 2 vo vyjadrení k žalobe navrhol v časti nemajetkovej ujmy žalobu zamietnuť, v časti majetkovej ujmy vykonať ďalšie dokazovanie. Je pravdou, že v trestnom konaní bola určená zodpovednosť žalovaného 2, avšak vzťahu k náhrade škody a vzťahu k spoluzodpovednosti vodiča V. sa nevenoval ani súd pri vydávaní trestného rozkazu. V zmysle platnej právnej úpravy je potrebné jasne, konkrétne a špecifickým spôsobom určiť spôsob spoluzavinenia obidvoch osôb na vznik škody, ktorá sa stala s tým, aby bolo zrejmé, kto a akým spôsobom sa podieľal nielen na vzniku dopravnej nehody ale aj na vzniku zranení, v dôsledku ktorých potom došlo k poškodeniu zdravia a následne k zhoršeniu zdravotného stavu. Takýto znalecký posudok vrámci trestného konania spracovaný nebol. Preto je žaloba predčasná a hlavne neprimerane nadhodnotená. Nemajetková ujma uplatnená žalobcami je neadekvátne, celková náhrada je neprimerane vysoká minimálne vzhľadom na okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva ako aj s poukázaním na to, že poškodený pri dopravnej nehode nesprávne použil ochrannú prilbu, čo bolo tiež dôvodom pre vznik rozsiahlych porušení jeho zdravia. K úmrtiu poškodeného síce došlo v dôsledku zranení, ale z úplne iných zdravotných dôvodov. Žalovaný 2 poukázal na znalecké posudky spracované v trestnom konaní a to znalecký posudok č. 61/2013 spracovaný znalcom Ing. Róbertom Rojkom, v ktorom sa znalec vyjadroval k technickej časti vzniku dopravnej nehody, kde na stranách 108 a 109 sa zaoberá ochrannou prilbou. Zároveň poukázal na znalecký posudok znalca z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie chirurgia a traumatológia, MUDr. Róberta Slavkovského, ktorý spracoval tiež pre potreby trestného konania. V predmetnom znaleckom posudku sú charakterizované zranenia, ktoré utrpel poškodený, pričom pri dopytí znalca dňa 24.05.2013 znalec poukázal na skutočnosť, že pokiaľ by mal poškodený R. M. v čase nehody na hlave dôsledne a správne pripevnenú ochrannú prilbu, k týmto závažným poraneniam mozgu - rozdrveniu mozgového tkaniva, vnútrolebečnému krvácaniu a komatóznemu stavu - až k apalickému syndrómu by u neho nemuselo dôjsť.

5. Následne žalobcovia písomným podaním zo dňa 12.11.2015 (čl. 158) upravili predmet žaloby ohľadne náhrady škody - materiálnej ujmy, ktorú zúžili na sumu 7.743,- eur pozostávajúcu zo zdravotnej a ošetrovateľskej starostlivosti v sume 3.870,- eur, materiálnej škody na motorovom vozidle zn. V. v sume 150,- eur, nákladov na vypracovanie znaleckého posudku v sume 600,- eur, pohrebných nákladov v sume 2.607,62 eur a cestovných výdavkov žalobkyne 1, ktoré boli spojené s návštevami manžela R. M. v Hospici F. R. vo výške 515,91 eur. Žalobcovia teda zobrali žalobu čiastočne späť o ušlý zisk v sume 2.997,- eur, pohrebné náklady upravili zo sumy 2.607,92 eur na sumu 2.607,62 eur, zdravotnú a ošetrovateľskú starostlivosť upravili zo sumy 3.570,- eur na 3.870,- eur a navyiac si uplatnili cestovné výdavky v sume 515,91 eur. Predložili potvrdenie hospicu o predmetných výdavkoch. Cestovné výdavky

si uplatnili v uvedenej výške na základe tej skutočnosti, že žalobkyňa 1 cestovala za svojím manželom do Hospicu F. R. 37 krát, keďže v priemere bola v uvedenom hospici jedenkrát do týždňa v období od 18.12.2012 do 01.09.2013.

Uznesením zo dňa 05.01.2016 súd konanie v časti uplatneného nároku na náhradu materiálnej škody v sume 2.181,- eur, na úhradu ktorých mali byť zaviazaní žalovaní 1 a 2 v prospech žalobkyne 1, spolu s úrokom z omeškania vo výške 9,15 % z dlžnej sumy počnúc od 01.01.2015 do zaplatenia zastavil (čl. 325).

Na pojednávaní dňa 19.09.2017 žalobcovia zobrali žalobu čiastočne späť o sumu 150,- eur včítane úrokov z omeškania, ktorú si uplatnili v súvislosti so škodou na V.. Späťvzatie odôvodnili tým, že o V. prebehlo dedičské konanie a na základe Osvedčenia o dedičstve Dnot/33/16 zo dňa 06.10.2016 sa dedičia dohodli, že vlastníčkou V. bude žalobkyňa 1. Uplatnili si teda voči žalovaným spoločne a nerozdielne, aby zaplatili žalobkyňi 1 z titulu materiálnej škody sumu 7.593,- eur s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne z dlžnej sumy od 03.12.2014 do zaplatenia. V časti nemajetkovej ujmy zotrvali na pôvodnej žalobe. Na pojednávaní dňa 19.09.2017 uznesením súd pripustil zmenu žaloby v nasledujúcom znení: „Žalovaní 1 a 2 sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyňi 1 sumu 7.743,- eur s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 7.743,- eur počnúc od 03.12.2014 do zaplatenia a sumu 50.000,- eur, to všetko do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. Ostatné výroky ostávajú bezo zmeny.“

6. Súd vykonal dokazovanie výsluchom žalobcov 1, 2, 3, 6, žalovaného 2, prednesmi právnych zástupcov sporových strán, oboznámením s pripojeným spisom Okresného súdu v Poprade sp. zn. 6T/1/2014, znaleckými posudkami a listinnými dôkazmi založenými v spise.

7. Žalobkyňa 1 na pojednávaniach uviedla, že nevie čo má k tomu povedať, celú záležitosť znáša veľmi ťažko, keďže zomrel človek zdravý, ktorý žil pre rodinu, deti, vnukov. Na záležitosť spomínajú s tým, že napriek odsúdeniu v trestnom konaní sa im nedostalo žiadneho ľudského prístupu, žiadneho ospravedlnenia. Manžel pred dopravnou nehodou nemal žiadne zdravotné obmedzenia, venoval sa turistike, lyžovaniu. Deň pred nehodou bol normálne v práci, nebol odkázaný na žiadne lieky, či podporné monitorovacie systémy. Čo sa týka uplatnených nárokov, vzhľadom na to, že nemohol z dôvodu potreby nepretržitej starostlivosti zostať doma, tak uplatnený nárok na zdravotnú a ošetrovateľskú starostlivosť je prepočítaný na počet dní, ktoré strávil v Hospici F. R. F. M. N. X. L.. Suma uvedená v návrhu nie je presná, vyúčtovanie doložia súdu dodatočne. Cestovné náklady a náklady na hygienické potreby zatiaľ zahrnuté neboli. Pokiaľ manžel potreboval zdravotnícke pomôcky, tieto hospic k dispozícii mal. Materiálna škoda vznikla na mopede zn. V.. V stave po nehode zostala nepoužiteľná. Čo sa týka nákladov na znalecký posudok vypracovaný MUDr. Holešovským, tak toto bola potreba pre účely doloženia poisťovni. Pokiaľ sa proti strane bráni, tak túto obranu nechápe. Údajne je to tak, že poisťovňa začne nárok posudzovať až po roku, nevie, prečo konať nezačali. Čo sa týka pohrebných nákladov, taktiež nezahŕňajú všetky vynaložené prostriedky, ale jedná sa o časť nákladov, ktoré v súvislosti s pohrebom vynaložili. Doklady súdu predložili spolu s návrhom. Nevie, či život človeka, zdravého človeka so všetkým, sa hodnotí len na sumu 50.000,- eur. Jej vznikla taká strata, že nevie, či sa to dá ohodnotiť a či tých 50.000,- eur je dostatočná suma. V podstate zostala sama na všetko, žili spolu v jednej domácnosti, v jednom dome, všetky náklady zostali na nej a so všetkou prácou a so všetkým zostala sama. Už nemôžu ani vnuci prísť k nim ako chodili, pretože zostala sama. Je strašne veľa maličkostí, ktoré k tomu patria, nevie, či 50.000,- eur je dostatočné ohodnotenie straty človeka. Pred nehodou s manželom žili v jednej domácnosti, spoločne uspokojovali svoje potreby, pracoval ako dôchodca na dohodu, mali teda vyššie príjmy. Po jeho smrti žalobkyňi zostal dôchodok a k tomu jej priznali vdovský dôchodok v sume 140,- eur mesačne.

V odpovediach na otázky žalobkyňa 1 ďalej uviedla, že o nehode sa dozvedela veľmi divne, vo štvrtok ju odviezol na vlak do Štrby, odkiaľ cestovala do Bratislavy a mal pre ňu prísť zase na stanicu v nedeľu. Keď neprišiel na stanicu a neozýval sa v telefóne, prišla pre ňu pani U. a na otázku, prečo prišla ona, odpovedala, že nevedia, kde je manžel. Doma zistila, že zjedol obed len vo štvrtok a nebola doma V.. Volala na centrálny príjem do nemocnice, kde jej oznámili, že vo štvrtok bol po dopravnej nehode privezený človek s jeho menom a leží na OAIM. Po príchode do nemocnice ju lekár informoval o závažnosti zdravotného stavu a poškodení mozgu. Zisťovala, prečo sa k nej informácia o nehode nedostala, tak toto nevedeli ani v nemocnici. Následne zistila, že osobné veci manžela po nehode zobrali policajti v Poprade a hliadka zo Svitú ju mala o nehode informovať, avšak nechali odkaz u susedy, ktorá nebyva v blízkosti ich domu a navyše pracuje na zmeny, takže informácia sa k nej nedostala.

Obdobie bezprostredne po nehode žalobkyňa nevie opísať, je to strašný pocit, premietne sa celý život a je to veľmi náročné. Volala deťom, spoločne sa snažili situáciu zvládnuť, ale bolo to veľmi náročné. Vidieť ležať na posteli človeka, ktorému nedokážete pomôcť, je veľmi traumatizujúce. Navyše situáciu nezvládali ani policajti a mrzí ju tiež, že ani žalovaný 2, i keď je odtiaľto, nebol za celú dobu schopný povedať jediné slovo. Na to, aby človek takýto stav prekonal, potrebuje veľa podpory, viery a tiež pravdepodobne jej pomohla jej povaha. Pokiaľ ide o súčasnosť je to náročné, chýba všetkým, či už doma alebo rodine, zvlášť vnúčatám a deťom. Pokiaľ potrebuje s niečím pomôcť, je odkázaná tiež na pomoc iných. Snažila sa vyrovnáť s touto situáciou prácou a aby neostávala sama, tiež kontaktom s rodinou, známymi. Najťažších bolo tých 10 mesiacov, kedy pri návšteve manžela videla, ako sa z vyšportovaného zdravého človeka stáva troska, ktorej sa nedá pomôcť. Párkrát si pomohla liekmi na spanie, pretože boli dni, kedy sa nedalo ani spať. Komunikácia s poisťovňou po nehode prebiehala tak, že všetky potrebné úkony síce vykonané boli, ale ju ani poisťovňa ani žalovaný 2 nekontaktovali. Pri komunikácii s poisťovňou jej pomáhala pani K. Y..

Na otázku, aký bol manžel ako šofér a či dodržiaval bezpečnostné predpisy, žalobkyňa uviedla, že mal 47 ročnú prax na motorke, ona sa s ním vozila, chodili za Maguru na motorke, na Liptov, ona ako spolujazdec, vždy bezpečne, bez problémov, potom kúpili auto, mal nejaké mestské kolízie, ale nikdy nebol vinný manžel. Neriskoval, jazdil opatrne. Chodieval aj na bicykli a taktiež ho mal vybavený všetkými bezpečnostnými prvkami a prilbou, chráničmi, odrazkami, blikačkami. Nesadol na bicykel ani na babettu, kým nemal prilbu. Je nezmyslom tvrdenie, že prilba nebola zapnutá. videl to aj posudzujúci lekár MUDr. B., že manžel mal zranenie na koreni nosa, ktoré sa nehojilo a lekári ho nevedeli ani vyliečiť.

Pokiaľ ide o vzťah manžela k rodine, k vnúčatám, toto boli jeho srdcové záležitosti. Aj vtedy v pondelok mal ísť do P., chcel ísť pozrieť vnukov, od malička ich vozil na bicykli, vpredu mal sedačku, učil ich lyžovať, bol s nimi na lyžovačke v Rakúsku, keď prišli k nim, dedo bol stále s nimi vonku, oni na bicykloch, dievčatká boli v V., boli menšie, ale chodil ich navštíviť, vždy si našiel čas a deti a vnúčatá boli pre neho srdcovkou, či kúpiť niečo, či zobrať ich niekde.

Na otázku, či žalobkyňa 1 po nehode resp. po smrti vyhľadala odbornú pomoc alebo sa so stavom vyrovnala sama, uviedla, že lieky na spanie jej predpísal ošetrojúci lekár, s ktorým tiež svoj stav konzultovala, avšak tento tiež zomrel. Vyrovnávala sa s tým s pomocou okolia a tiež mala skúsenosť so starostlivosťou o starých ľudí s tým, že v máji jej zomrela matka a následne v novembri došlo k dopravnej nehode. Vyrovnávala sa s tým s pomocou rodiny, priateľov, známych a tiež dostala duchovnú pomoc. Nemôže užívať veľa liekov z dôvodu ochorenia žalúdka. Z dôvodu preťaženia pohybového ústrojenstva absolvovala liečenie a má pred sebou rehabilitáciu. Predtým tieto problémy nemávala, jej problémy sú z preťaženia. Hospic navštevovala minimálne raz do týždňa, niekedy častejšie.

Na poslednom pojednávaní žalobkyňa 1 uviedla, že vyjadrenia žalovaného 2 sú veľmi rozporné a tendenčné. Celá nehoda bola zdokumentovaná a za túto nehodu bol jednoznačne odsúdený žalovaný 2. Jednoznačne bolo povedané, že vinníkom bol on a nie jej manžel. Pokiaľ ide o alkohol, žalovaný 2 to opakoval na viacerých pojednávaniach. Manželovi krv bola odobratá a alkohol v nej zistený nebol. P. B.Ý. konštatuje vo vyjadrení, že prilba môže znížiť následky a nie že znižuje následky. Ďalšia vec, že mal prilbu na tej hlave, na križovatke on a konkrétne svedok p. M. stáli vedľa seba auto a V.. Pozdravili sa a on konkrétne konštatoval, že prilbu mal na hlave. Takže 500 m ďalej už ju nemal na hlave a mal ju mať zavesenú na riadítkach? Aj v časovom slede, kedy sa stretli na križovatke a kedy sa nehoda stala, to bolo akurát tých pár minút medzitým. Na babette z P. do U. manžel chodil bežne, je tam obchod, kde chodil nakupovať. Na bicykli sa chodí 50 - 100 km, on bol aj cyklista, nieto na babette ísť 15 km. K príjmu uviedla, že zostala sama, poukázala, aké sú výdavky dnes a to či mali príjem 950,- eur alebo ona má príjem teraz po zvýšení za 3 roky 540,- eur, jej sa zvýšil po smrti manžela dôchodok o cca 120,- eur a podľa jej názoru posúdenie tohto takýmto spôsobom je smiešne. Žili v spoločnej domácnosti 46 rokov, ani sa nerozvádžali, ani sa nebili, ani nemali rozdelené spálne ani rozdelené účty, jeden účet mali v banke. Deti, ako sa dalo, tak často chodili. Prázdniny u nich vnuci trávili, takisto deti, V. nie je podľa nej zas až tak ďaleko. Vnukov učil lyžovať v Lopušnej, má fotky. Toto sú tak smiešne konštatovania, že jej je zle. Že človek prišiel o život a že sa tu handruje o nejakú smiešnu sumu, hodnota života človeka je aká. Nevie aké ďalšie dokazovanie sa tu chce vykonávať z druhej strany. Je rada, že sa zbavila vecí ako je babetta a tá prilba, nevie, či si myslia, že doteraz na tie veci doma pozerá. Ved' všetko sa to posudzovalo. Zabili manžela, otca, deda, zdravého človeka. Ani ospravedlnenie im nebolo dané.

8. Žalobca 2 na pojednávaní uviedol, že nie je možné kvantifikovať hodnotu ľudského života. Zároveň si myslí, že v občianskej spoločnosti nezávislé súdy a ostatné inštitúcie sa vytvorili na to, aby tieto orgány vykonávali a uplatňovali spravodlivosť práve tam, kde iní členovia spoločnosti zdieľajú iné etické štandardy, prípadne si nie sú vedomí svojich pochybení. Uviedol, že nemajetkovú ujmu si uplatňujú rôzni

verejní činitelia, je v pomerne vyššej miere, v situáciách keď nejde o život a ako členovia európskej únie jednoducho ľudský život má všade rovnakú hodnotu a preto argumenty žalovaných, ktorými sa snažili znížiť zodpovednosť páchatela tohto skutku, považuje za etický suterén, samozrejme každý môže klásť otázky aké chce. On v tom čase bol sám v U. krátko po presťahovaní, pretože vlastne jeho rodina žila v Š., kde manželka mala kontrakt. Jej končil kontrakt, mala dve maloleté deti, o ktoré sa starala, on pripravoval sťahovanie. Jeho mama im prišla pomôcť, ešte váhali, či príde vo štvrtok otec alebo mama. Keďže bolo potrebné skôr pomáhať v kuchyni, prišla pomôcť mama. Otcovi sa jednoducho nemohli dovolať už vo štvrtok, ani 16. ani 17., stále im to bolo divné. Keď mama cestovala, on opakovane hľadal otca, volal mu, aby prišiel čakať mamu k vlaku, ale jednoducho nezistili, kde je. Potom následne v nedeľu večer mama volala, že ho našla v nemocnici v ťažkom stave. Oni vtedy ukončovali podujatie, od neznámych ľudí si vypýtal cigaretu, sám je nefajčiar a jednoducho pochopil, že už nemá otca. Predtým študoval krátko aj medicínu, takže keď počul o rozsahu zranení hlavy, vedel si to preložiť do praktickej reči, že čo takéto zranenie môže znamenať. Vplyv to malo na celé jeho ďalšie fungovanie, keďže pracovne, osobne aj technicky bol veľmi vyťažovaný. Veľmi významne to ovplyvnilo jeho ďalšie fungovanie, minimálne od polovice novembra až do ďalších mesiacov, nemohol sa v podstate na veľa vecí sústrediť, zároveň je človek, ktorý rád robí veci kvalitne, najlepšie ako sa dá. Pri komunikácii s rodinou, ktorá žila v Š., používali skype, telefón, snažil sa s manželkou aj s deťmi o tom hovoriť, v tom čase sa staral aj o svokra, ktorý bol operovaný na koleno, komunikoval aj s ním intenzívne o tom, nemohol tomu uveriť, výrazne to ovplyvnilo jeho psychickú aj pracovnú kondíciu. Následne aj túto pracovnú pozíciu opustil a dostal sa ešte do ťažšej situácie, bolo to náročnejšie ako vedel spracovať. Hneď vzápätí v utorok pricestoval za ním do nemocnice, konzultovali aj so sestrou, hľadali nejaké možnosti pomoci aj odbornej pre otca, ale po rozhovore so spomínaným doktorom, ktorý vlastne povedal, že košická nemocnica odmietla operáciu otcovi, pretože jeho stav neumožňoval letecký prevoz. Zdalo sa mu to také neprimerané trápenie, ktoré pokračovalo potom ďalších desať mesiacov. Robí možno dojem silného človeka navonok, ale naozaj ani páchatel ani žalovaný za poisťovňu neprejavili snahu pochopiť, vyjsť v ústrety, riešiť situáciu ich otca, jeho rodiny. Sa mu zdá minimálne symbolické, aby bez akéhokoľvek odporu prijali ich nároky, ktoré sú v porovnaní so škodami naozaj symbolické. Pri štúdiu spisu a pri judikatúre európskych inštitúcií apeluje na druhú stranu, aby sa neodvolávala na túto judikatúru.

Na otázku, aby sa vyjadril k prežívaniu straty otca, uviedol, že sa naozaj veľmi zaoberá vnútorným svetom človeka, pracuje vo vzdelávacích inštitúciách, pracuje s deťmi rôzneho veku a myslí, že by vedel dlho rozprávať a popisovať rôzne aspekty toho čo prežíva. Dom kúpili krátko predtým, nasťahovali sa 15.9.2012 a boli s otcom na obed, mali veľa vecí, ktoré chceli s otcom prebrať, vysvetliť, už nikdy si ich nedorozprávajú. Otec bol robotník a tú starostlivosť chcel dokázať, ešte týždeň pred smrťou mu volal, ako sa má, či má prácu, či je svokor ešte u nich a bolo toho strašne veľa, robil izbu pre otca, že tam môže zostať. Sám bol dlhé roky v zahraničí, takže deficit otca pociťuje ešte viac. Otec mu pomáhal, rozprávali sa.

Pokiaľ ide o stratu vo vzťahu k deťom, žalovaný 2 uviedol, že sa istý čas rozhodoval, že nebude mať rodinu, že bude žiť sám celý život a otcovi to bolo ľúto, že nebude mať vnúčatá, ktoré sa budú volať M. a keď svoje rozhodnutie zmenil, oženil sa, narodila sa G., tak sa veľmi tešil. V tom čase bývali v V., takže ich otec navštevoval, na Vianoce keď prišli do F., bolo cílené, že darčeky, ktoré G. dostávala, boli ním vyberané, G. to dodnes má, vie, že to je od deda R., teraz sa s tým hrá aj B. a vie, že to im dal dedo R.. Keď vedel, že prídu na Slovensko, tak sa vždy stretli aj s deťmi. Aj posledné fotografie s B. na kolenách, ktoré má aj dnes na verande, vznikli niekedy na jar pri jeho návšteve. V tom čase, keď sa už manželka aj s deťmi vrátila, bolo to v období kómy, keď chodievali na návštevy v Hospici, tak G. ukázal aspoň cez skype fotografiu deda, tak sa pýtala, že či sa uzdraví, či sa bude chodiť aj s nimi tak lyžovať ako chodil so staršími bratrancami a pri návšteve v Hospici ona utekala z tej miestnosti. Bolo mu ľúto, že jeho otec privoláva dcéru strach.

Na záver žalovaný 2 apeloval na všetky strany tohto sporu, aby tento spor bol ľudský a spravodlivo ukončený.

9. Žalobkyňa 3 na pojednávaniach uviedla, že stratu otca pociťuje veľmi závažne, nakoľko sa jednalo o človeka, ktorý veľkou mierou vystupoval v jej živote, v živote jej rodiny, jednalo sa o aktívneho človeka, zdravého, ktorý sa venoval okrem bežného života tiež športovým aktivitám a predovšetkým ich deťom. Práve od ich narodenia sa podiel nebohého otca na ich rodinný život ešte zvýšil. Vzhľadom na to, že s manželom obidvaja pracujú alebo pracovali, tak nebohý otec počas obdobia prázdnin bol pre zabezpečenie starostlivosti o deti kľúčový. Trávil s nimi a s deťmi nie hodiny, ani dni, ale dlhé obdobia, kedy im so starostlivosťou pomáhal. Vzájomný kontakt sa prehlboval aj počas letných či zimných dovolení. Bolo jedno, či žili v V. a či v P., vždy vedel pomôcť so zabezpečením potrebnej starostlivosti.

Značnou mierou prispieval tiež k vzdelávaniu detí vo fyzických aktivitách, či už sa jednalo o plávanie, lyžovanie či bicyklovanie. Osobne pociťuje jeho stratu veľmi intenzívne. Aj keď neboli vo fyzickom kontakte, tak vždy vedeli prostredníctvom telefónu, čo robí, kde je, čo sa chystá. Je to obrovská strata. Ten vzťah nebol formálny, bol to jej otec. Bol to jeden z jej najvýraznejších fanúšikov či už v osobnom alebo pracovnom živote, pripravený pomôcť kedykoľvek to potrebovala.

O nehode sa dozvedela telefonicky od mamy, bol to obrovský šok. Nie že s tým nepočítali, ale vyslovene ani nechceli, aby sa také niečo stalo. Bola naplánovaná ďalšia návšteva, všetci sa na neho tešili, že príde na pár dní, takže bol to šok. Do istej miery to ešte každodenný šok je, pretože nevykazoval žiadne náznaky toho, že by s ním už nikdy nemala mať možnosť hovoriť, vidieť ho alebo tráviť čas. Je to veľká strata pre celú rodinu vrátane manžela a detí. Pokiaľ ide o obdobie kómy otca, uviedla, že celý čas uvažovala o tom, či by nebolo lepšie, keby bol zomrel hneď pri nehode alebo či ho majú všetci pozorovať ako zomiera. Takže okamžite keď sa to stalo, cestovala v noci z P. Potom často cestovala z P. za ním, tie stretnutia boli strašné, doteraz s tým nie je vysporiadaná. Predtým bol vyšportovaný, postupne sa z neho stala postava s váhou 50 kg. Snažili sa za ním jazdiť, boli za ním aj na Vianoce v hospici. Do januára 2013 dochádzali z P., od januára 2013 dochádzali zo Š. z G..

Na otázku, ako prežíva stratu otca uviedla, že je to prázdne miesto v jej živote, ktoré už asi nikdy nebude zaplnené. Vysporiadávajú sa s tým tak, že veľmi často o tom hovoria, spomínajú si na príhody, zábavné chvíle, na to, čo spolu zažili, ale veľmi často to končí tým, že jedno z jej detí povie, že už dosť, už stačí, lebo sa im chce plakať, hlavne mladší syn. V čase nehody mal syn Z. 5 rokov, R. 9 rokov. Na otázku, ako sa vysporiadala so stratou otca uviedla, že začala viac športovať. Lekársku pomoc nevyhľadala. Ďalej uviedla, že jej otec bol zodpovedný šofér, cyklista, lyžiar, pri všetkých športoch používal prilbu a riadil sa pravidlami jednotlivých kategórií. Je ľudsky nepochopiteľné a viac ako smutné, že človek, ktorý zabil jej otca, nebol schopný do dnešného dňa prejavíť ani najmenšiu ľútosť, ani najmenší náznak, že vôbec zaregistroval, že niekomu zobral muža, otca a deda, pričom žije takmer vo vedľajšej dedine.

10. Žalobca 6 na pojednávaní uviedol, že vie, že je tu preto, že niekto narazil do deda. Deda si dobre pamätá, bol veľmi dobrý, vždy sa s nimi hral a bol pri nich. Pomáhal mu so slovenčinou, učil ich lyžovať. Vídal ho často, najmenej štyrikrát za rok. Chodil k nim, zostal najmenej pol týždňa. Naposledy ho videl asi dva týždne pred nehodou, bol pri nich v P. sa pozrieť. Videl ho jazdiť na motorke aj na bicykli, prilbu nosil vždy, červenú na motorke a čiernomodrú na bicykel. Spomínal si na deda, keď v lete boli „v búde“ s bratom, kde sa hrali a kde si dedo vyrábala a opravoval veci.

Na otázku, či bol navštíviť dedka v nemocnici, uviedol, že áno, bol, vždy keď tu prišli. Aj v hospici ho bol navštíviť. Keď bol za ním, bol smutný. Keď dedko zomrel, tak si povedal, že je to smutné, že taký dobrý človek zomrel.

11. Žalovaný 2 na pojednávaní uviedol, že čo tu na pojednávaní bolo tvrdené, je nezmysel, nebohý mal ochrannú prilbu zavesenú na riadidlách na pravej strane, po náraze prilba odletela do priekopy asi do vzdialenosti 6-7 metrov. S podanou žalobou absolútne nesúhlasí. Nebohý prešiel do odbočovacieho pruhu, potešil sa, že ho nebude mať pred sebou, tak trochu pridala a v tom mu nabúrila do bočných dverí. Má za to, že nič nezavinil. Po nehode policajť zapísal pár riadkov, žalovaný 2 sa ho pýtal, či je všetko v poriadku, čo mu policajť potvrdil a ani mu nezadržal vodičský preukaz. Tento mu zadržali až po dva a pol roku. Rád by videl prvý záznam z polície aj so svojím podpisom. Má za to, že došlo k manipulácii. Pýtal sa policajta, nech mu dá kópiu záznamu, čo odmietol s tým, že doklady nevydávajú.

Na otázku, čo urobil po strete svojho vozidla s babettou R. M., uviedol, že pokračoval ďalej v jazde asi 100 metrov, lebo začul len taký „túk“ do dverí. Pozrel sa do spätného zrkadla, hneď zastavil a cúvol späť. V zrkadle videl, že niekto leží na zemi. Začali s podávaním prvej pomoci, nevie, či je to pravda alebo nie, lebo to nie je preukázané, ale z človeka, ktorý ležal na zemi, páchol alkohol. Ešte aj pani s blond vlasmi z auta, ktoré šlo za ním, konštatovala, že cíti alkohol. Rozliaty benzín nebol.

V odpovediach na otázky uviedol, že si myslí, že prvú pomoc a políciu zavolała pani z druhého auta, blondína. Na vozidlo RZP a políciu čakali veľmi krátko. Boli tam všetci, teda z jeho aj z iného auta. Prilba v tom čase bola na zemi pri zvodidlách na pravej strane asi 6-7 metrov. Nevie či prilbu z vozovky zobrali policajti alebo kto. Nevie ani kto zobral motorke. Prilba tam zostala až do príchodu polície. Čo sa týka materiálov vo vyšetrovacom spise, nie sú pravdivé a napríklad záznam dopravnej nehody neobsahuje jeho výpoveď, ale výpoveď policajta. Čo sa týka záznamu dopravnej nehody zo dňa 15.11.2012, obsahuje dva jeho podpisy, i keď on podpisoval len jeden doklad. Podpisal jeden doklad, kde odmietol vinu, ešte sa pýtal, či mu vezmú vodičský preukaz a policajť, ktorý zápisnicu spisoval, mu povedal, že vinný nie je a vodičský preukaz mu ostane. Po dva a pol roku mu ho zobrali. Podpisal len

doklad, kde bolo asi desať riadkov textu, kde odmietol vinu a kde bolo uvedené, že poškodený narazil do jeho vozidla.

Na poslednom pojednávaní ohľadom prilby uviedol, že neb. R. M. na hlave vôbec prilbu nemal. Pri nehode, ako žalovanému 2 buchol do pravého boku, on spadol na ľavý bok s motorkou a prilbu mal zavesenú na pravom riadidle na babette. A ako spadol, tak prilba išla v smere jazdy možno 10 metrov. Keby ju mal na hlave, tak by bola fakticky pod autom na opačnej strane, ale on ju mal zavesenú na riadidlách. Žalovaný 2 sa absolútne necíti v tomto vinný, lebo on porušil zákon v tom, že normálne odbočil doprava na odbočovací pruh a žalovaný 2 v tom pridral a on či sa chcel vrátiť alebo čo, buchol mu do pravých dverí. A tým spadol z motorky. Zacítil len taký jemný škrabanec alebo čo, lebo ešte išiel asi 150 metrov, až potom mu signalizovali, tak sa vrátil, cúvol naspäť. Aj tá pani, čo tam bola prvá pri ňom, on bol hneď, tak momentálne konštatovali, že má veľmi kvalitne vypité. Lenže všetko sa stratilo. To bolo cítiť na kilometer z neho. Z toho dôvodu uvažuje, že na babette ísť z P. až na U., normálny človek by to nespravil. V záverečnej reči uviedol, že čo sa týka tej nešťastnej prilby, ako môže žalobkyňa alebo ktokoľvek tvrdiť, keď on ho videl. Kde bola žalobkyňa, keď sa to stalo? Prišla za pár dní a zisťovala, čo sa stalo. Lebo spolu nežijú. Žiada obnoviť proces, lebo boli sfaľšované doklady žaloby, čo sú podané na súde. Sú tam sfaľšované jeho podpisy, on vôbec tieto papiere ani nevidel a nepodpísal. Myslí všetky doklady v trestnom konaní. On má teraz trpieť za „nemogavosť“ niekoho, že on skoro storočný ide ďakde. A že prilba ako bolo uvedené, že nebola tam, veď tam bola do samého konca. Spätné zrkadlo nebolo absolútne poškodené. Akurát na dverách je taká ryha od pedálu, čím sa ho dotkol na bočných dverách, nič iné.

12. Svedkyňa K. Y. pri výsluchu uviedla, že predmet sporu pozná, žalobca 2 je jej manžel a žalobkyne 4, 5 sú jej dcéry. Žalobkyňa 1 je jej svokra, žalobkyňa 3 švagriná a žalobcovia 6 a 7 sú synovci. Čo sa týka dopravnej nehody svokra, tak táto záležitosť citeľne zasiahla celú rodinu, predovšetkým jej manžela. V tom čase ešte pracovala v zahraničí, on bol už na Slovensku, kde sa snažil zabezpečiť domácnosť. O nehode sa dozvedela telefonicky od manžela, v jeho hlase bolo cítiť úzkosť a musel sa sám s celou záležitosťou vysporiadavať. Vie, že celá rodina nesie stratu veľmi ťažko, či už z dôvodu intenzívneho predchádzajúceho kontaktu alebo z dôvodov osobných jednotlivých členov rodiny. Vie, že svokor bol človek, ktorého mali všetci radi. Čo sa týka detí, tak žalobkyňa 4 je ich dcéra G., mala v čase nehody 5 rokov a už si deda pamätala, žalobkyňa 5 B. mala v tom čase rok. Svedkyňa si pamätá, keď prvýkrát leteli s deťmi na Slovensko po narodení B., mala asi tri mesiace, a prvý kto ich na stanici uvítal, bol práve svokor. Dcéra B. má s dedom jedine fotografie práve z tohto okamihu. Nedávno ju prekvapili otázky, či bude dedo vo F., to sa pýtala cestou alebo tiež otázky, či keď sa udrie do hlavy, tak zomrie. Myslí, že dcéra si postupne začína uvedomovať, čo sa vlastne stalo. Staršia dcéra G. sa po nehode počas pobytu svokra v hospici pýtala na deda, či sa uzdraví, či má bolesti. Na jednej strane ho chcela vidieť, na druhej strane sa ho bála. Pýtala sa, prečo je taký zmenený. Momentálne sa s manželom nesnažia nejako zážitky detí z minulosti obnovovať, ale napriek tomu sa oni na neho spontánne pýtajú.

Na otázku či sa môže vyjadriť k prežívaniu jej manžela či už počas nehody, počas kómy, teraz, svedkyňa uviedla, že od počiatku bolo cítiť, že je to pre neho veľký šok, je z neho cítiť nekonečný smútok a bezmocnosť. Koľkokrát spomínal na to, čo spolu zažili alebo čo mali v pláne a už sa to nezrealizuje. Ďalej uviedla, že vystupovala aj v konaní ako občianska zástupkyňa poškodeného v konaní o dohode o vine a treste. Pán B. sa vyjadril spôsobom, že to celé uznal, jediná obava bola z toho, že čo môže nasledovať, ak si poisťovňa bude voči nemu späťne nárokovat' náhradu a vnímala to tak, že on sa toho zľakol a nechal si čas a na druhý deň sa nedostavil. Čo sa týka kontaktu s poisťovňou, tak prvé úkony zabezpečovala ona a keď si uplatnili nárok ešte v čase počas života svokra, oficiálna odpoveď nebola žiadna, mala dojem, že je to taktika poisťovne, ktorá sa vypláca. Bola zdokumentovaná materiálna škoda, ktorá do dnešného dňa nebola uhradená. Po celú dobu zostala poisťovňa pasívna, nekomunikovala písomne a jednalo sa viac menej o komunikáciu telefonicky vynútenú. Poisťovňa nijako nezodôvodnila svoj postup a svedkyňa skutočne mala pocit, že je to taktika, ktorá v iných prípadoch vychádza.

13. Svedok L. M. pri výsluchu uviedol, že žalobkyňu 1 pozná, manžel žalobkyne 1 uňho roky pracoval až do dopravnej nehody. Pracoval ako Ú. v spoločnosti P. R..F.. Ako laik môže uviesť, že jeho zdravotný stav bol veľmi dobrý, boli dohodnutí na zmluve vždy na jeden rok a túto následne predlžovali. Nevie o tom, že by mal zdravotné problémy. Každoročne absolvoval liečenie, lyžoval, bicykloval. Udržoval sa. Nepamätá si presne deň, ale pravdepodobne bol posledný, kto nebohého R. M. videl živého. Okolo obeda šiel smerom od F. do Popradu a predchádzal nebohého, ktorý šiel rovnakým smerom na babette. Svedok zastavil na križovatke, na svetelnej signalizácii v Poprade pri Merkury Market, nebohý ho dobehol, pozreli sa na seba a svedok šiel ďalej smerom do centra a on po ceste I/18 smerom na Levoču. Nasledujúci deň bol piatok a neprišiel do práce. Nebolo u neho zvykom neoznámiť to a až následne v pondelok

sa dozvedel, že ho vo štvrtok zrazilo auto. Muselo to byť bezprostredne potom, ako sa videli. V tom čase viedol K. babettu, na pleciah mal zavesený batoh a na hlave mal červenú prilbu. Chodil tak stále. Svedok trval na tom, že mal prilbu na hlave, bez prilby by nikdy nešiel. Čo mal oblečené si nepamätá, ale prilbu mal určite, pretože sa na seba ešte na križovatke pozreli.

Na otázku, či mal R. M. prilbu zapnutú, svedok uviedol, že nevie. Roky s ním pracoval a vie, že bez riadnej úpravy by na moped nesadol. Navyše si myslí, že ak by prilba zapnutá nebola, visel by z nej remienok.

14. Svedok Z. M. pri výsluchu uviedol, že žalobkyňu 1 pozná, sú susedia cez ulicu, poznal tiež nebohého R. M.. Žalovaného nepozná. Nepamätá si presne deň, budú to tri roky, ale stretával nebohého R. M. pri bráne N. vo F. ako viedol moped smerom na Poprad. Poobede sa dozvedel, že ho niekto zrazil. V tom čase mal prilbu na hlave určite, bol to pedant, ešte si ho doberal, aby si ju nezabudol dať dolu pred spaním. Bola červenej farby, používal ju vždy aj na bicykli. Nemôže uviesť, či ju mal riadne upevnenú, ale zapínal si ju už pri dome. Stretli sa, keď svedok šiel autom, takže by ani nemohol vidieť jej upevnenie. Na otázku, v akej zdravotnej kondícii bol R. M., svedok uviedol, že mal kondíciu lepšiu ako on. Športoval, venoval sa lyžovaniu.

15. Svedkyňa V. U. pri výsluchu uviedla, že žalobcov pozná, aj nebohého R. M. poznala osobne. Boli priatelia. Pozná aj predmet sporu. Žalovaného 2 nepozná. Pamätá si to presne, 15. novembra 2012 sa jej narodil vnuk. V tom týždni v nedeľu ráno jej volal syn nebohého, ktorý zisťoval, čo je s jeho otcom, ktorému sa nevedeli od soboty dovolať. Keďže nezistila, kde je nebohý, tak následne ju požiadal, aby prišla pre žalobkyňu 1 k rýchliku do Z. Š.. Neskôr žalobkyňa 1 povedala, že zistila, že R. M. je v nemocnici, následne ho svedkyňa tiež navštívila. R. M. so žalobkyňou 1 mali normálny krásny bežný život, navštevovali sa so svedkyňou. S pani M. bola v kontakte aj po nehode, chcela jej pomáhať. Na otázku, ako prežívala pani M. túto nehodu uviedla, že nevie ako inak sa to dá prežiť, všetci stáli pri nej. Syn žalobkyne 1 ju kontaktoval aj bezprostredne pred smrťou, kedy žalobkyňu nemohol zohnať, lebo bola v kostole, takže bola pri nej aj v tomto čase a oznamovali jej tiež jeho úmrtie a takisto bola prítomná aj v tomto období. Žalobcovia toto znášali veľmi ťažko. Ešte aj dnes deti volajú jej, keď žalobkyňu 1 nemôžu zohnať. Žalobkyňu 1 nechcela nechávať svedkyňa samú, pretože je neprijemné nechávať v ťažkých chvíľach človeka samého, nebohý bol vitálny človek, ktorý športoval. Všetkým veľmi chýba.

16. Svedok L. M. pri výsluchu uviedol, že nespomína si presne na deň a mesiac asi pred tromi rokmi. Na ceste smerom z P. do M. spolu so švagrinou šli v jednom aute a videli na zemi ležať motorkára. Zastavili a bežali k nemu. Bola tam tiež jedna pani s vozidlom zn. Škoda D. a tiež nejaká dodávka. Prišli k nemu, mal zranenú hlavu a na zranení mu držali gázu do príchodu sanitky. Myslí si, že pani z D. ju zavolala. Nehodu nevidel, len na zemi ležiaceho motorkára. Keď prichádzali k motorkárovi, dodávka tam už stála a stál tam aj pravdepodobne ten pán, ktorý sedí tu v pojednávacej miestnosti za ním. Nevie povedať, či mal motorkár prilbu. Už si nepamätá, ako to s tou prilbou bolo. Pamätá si len, že moped bol pri zvodidlách, ale či s ním niekto manipuloval, nevie. Nevie, či ostal na mieste nehody. Nevie ani či ležal alebo bol opretý. Prilba bola asi na zemi.

17. Svedkyňa D. M. pri výsluchu uviedla, že žalovaného 2 pozná, bol na mieste dopravnej nehody, ku ktorej došlo približne pred tromi rokmi. Šla so švagrom L. M. autom z P. smerom na M. a niekde pod diaľničným mostom pred U. šlo pred nimi vozidlo svedkyne, ktorá je pred pojednávacou miestnosťou a tiež dodávka žalovaného 2. Ona sedela vzadu, takže veľa nevidela, ale švagor jej povedal, aby sa pozrela, že na zemi leží muž. Dodávka zastavila, za ňou ďalšie vozidlo a zastavili aj oni so švagrom. Bežali sa pozrieť, čo je tomu človeku, pani z druhého vozidla priniesla gázu a povedala, že už zavolala záchranku. Zranenému priložili gázu na rany na hlave a asi po troch minútach prišla sanitka. Policajti prišli neskôr, pár minút po sanitke. Ten človek na zemi bol starší pán, vedľa neho ležal motocykel. Pán na hlave prilbu nemal, videli ju ležať o kúsok ďalej. Pokiaľ sa má vyjadriť k prípadnej manipulácii s motocyklom a prilbou, myslí si, že by to nikto nestihol, v podstate prišli naraz. Myslí, že ani do príchodu polície sa s vecami nemanipulovalo, všetci stáli pri zranenom. Doplnila, že si to teda nevšimla, pretože pre ňu bolo dôležitejšie starať sa o zraneného. Keď prišli policajti, sanitka medzitým ošetrila zraneného a odviezla ho. Policajti si od nich vyžiadali občianske preukazy a potom odišli. Na mieste zostala hliadka a žalovaný 2. Nevybavuje si iných ľudí na mieste nehody. Zraneného videla ešte pred nehodou, predbiehali ho niekde pri Tatravagónke, neskôr sa čudovali, kedy zase predbehol on ich. Pri ich predbiehaní mal prilbu na hlave. Nie je si istá, či jej náhodou švagor pri predbiehaní motocykla nevravel, že ide trošku do cesty. Nevšimla si, či mu viali remienky a nie je si istá, že by si to všimla.

18. Svedkyňa C. V. pri výsluchu uviedla, že nikoho z prítomných nepozná. O akú vec sa jedná sa v podstate dovŕtiple až pred pojednávacou miestnosťou. Predpokladá, že sa jedná o svedectvo k nehode, pravdepodobne z novembra asi pred tromi rokmi, kedy šla autom a vlezla mamu z nemocnice z Banskej Bystrice cez mesto Poprad smerom do F. L.. Šla v ľavom pruhu a videla na pravej strane ležať na zemi človeka, tak zapla výstražné smerovky a zastavila na pravej strane vozovky. Telefonicky kontaktovala záchrannú linku, z auta vybrala lekárničku a šla k ležiacemu. Následne za ňou zastavilo ďalšie vozidlo, v ktorom bola pani vypočutá pred ňou a podľa pokynov dispečerky záchrannej linky tieto pokyny ďalej odovzdávala pani z druhého auta, ktorá gázou ošetrovala ležiaceho. Ďalšie vozidlo pri nich nebolo. Potom prišiel pán, ktorý nehodu asi zapríčinil a vyjadril sa, že toľko rokov jazdí a nič nebolo. Plnú pozornosť venovala ležiacemu človeku a nie okoliu. Čo sa týka mopedu, zdá sa jej, že bol vedľa ležiaceho pri zvodidlách a prilba ležala na ceste ďalej, bola asi červenej farby, možno sa pri náraze odkotúľala. Stála pri ležiacom a bola k prilbe otočená chrbtom. Prišla prvá k nehode, na mieste kde ležal zranený, prilbu nevidela. Poskytovala zranenému pomoc tvárou otočenou k mestu. Prilba ležala za ňou a moped pred ňou. Motocyklistu si v premávke nevšimla. Zdá sa jej, že bola dosť hustá premávka, nevie sa vyjadriť k tomu, či mal možnosť niekde ich vozidlá predísť.

Na otázku, či vie svedkyňa uviesť, čo bolo viacej v ceste, či moped alebo prilba, uviedla, že keď prišli policajti, všimla si tú prilbu, keď okolo nej robili sprejom značky. Smerom k stredu vozovky bol bližšie moped. Svedkyňa ďalej po nahliadnutí do fotodokumentácie vyšetrovacieho spisu uviedla, že na fotografiách nie je vidieť skutočné miesto, kde po nehode ostal ležať zranený, jeho motocykel a prilba. Ich polohy tak ako sú zadokumentované, nezodpovedajú skutočnosti.

Na otázku, či môže svedkyňa popísať časový sled od okamihu, kedy zbadala ležiaceho až po príchod policajnej hliadky, uviedla, že najprv zastavila pri krajnici, šla k ležiacemu a vzápätí prišlo druhé vozidlo, z ktorého vystúpila pani a podávala ležiacemu prvú pomoc. Bola to pani vypočutá pred ňou. Nepamätá si, či záchranku volala ešte z auta, prišla rýchlo. Nepamätá si, po akom čase. Taktiež po krátkom čase prišli policajti. Kedy sa na mieste nehody objavil žalovaný 2, uviesť nevie. Na otázku žalovaného 2, či si svedkyňa pamätá, čo povedala stojac nad zraneným, svedkyňa uviedla, že si nepamätá. Nepamätá si, že by povedala, že z neho páchne ako zo suda, bolo cítiť benzín. Žalovaný 2 prišiel smerom od Kežmarku. Stáli čelom k zranenému a k mestu a on prišiel spoza nich.

19. Svedok X. M. pri výsluchu uviedol, že si spomína na predmetnú dopravnú nehodu.

Na otázku, prečo nezostal motocykel na mieste, ale bol opretý pri zvodidlách a takto bol vyhotovený fotosnímok, jedná sa o fotografiu č. 102 kde je pod č. 12 uvedené: „Kaluž vytečenej kvapaliny motocykla, pravdepodobne miesto postavenia motocykla V. po nehode,“ stopa č. 12, svedok uviedol, že keď on prišiel na miesto dopravnej nehody, už bol motocykel opretý o zvodidlá. On s ničím nehýbe. Motocykel teda musel oprieť o zvodidlá len niekto z účastníkov nehody. Tento postup sa vzťahuje aj na prilbu a batoh, ktoré sú na predmetných fotografiách, on s ničím nehýbal. Nespomína si, čo mu rozprávali osoby, ktoré boli prítomné na mieste samom, teda či to položili oni. Ale nikto iný to byť nemohol, lebo on keď príde, už nikomu nedovolí hýbať s týmito vecami. S batohom nehýbal. V čase jeho príchodu tam už poškodený nebol a myslí, že ani RZP tam nebola. Presné umiestenie prilby na mieste dopravnej nehody si nepamätá. Aby vysvetlil postup pri zaisťovaní stôp uviedol, že keď dôjde na miesto, ako to bolo aj v tomto prípade, uzavrie toto miesto, aby tam nechodili motorové vozidlá. S miestom sa nehýbe. Pokiaľ on nedovolí, ako sú na mieste veci po jeho príchode, tak ostávajú stáť, následne miesto on fotograficky dokumentuje. Potom sa vykonáva meranie stôp vecí, kde sú ako položené. Keď je toto všetko zadokumentované, potom povolí hýbať s vecami a aj on s nimi hýbe. Takisto to bolo v tomto prípade, keď zadokumentoval ako je to na fotografiách, teda miesto kde sa nachádzala prilba fotografie č. 95, 94, kde vidno aj batoh aj motocykel tiež 27 a potom dokumentuje konkrétne poškodenia prilby. To je tá fáza keď už aj on hýbe s vecami, to sú fotografie, keď prilba je položená na zvodidlách, čiže od č. 28-33 kvôli zadokumentovaniu konkrétnych poškodení prilby.

Po oboznámení svedka s výpoveďou žalovaného 2 na čl. 152 spisu s tým, aby sa k nej vyjadril, svedok uviedol, že k žiadnej manipulácii určite nedošlo. On predsa vidí a číta záznam, ktorý vyhotoví a aj ho podpisuje. Ešte chce uviesť, že nie je nijaký dôvod, aby účastníkom, ktorí sú dotknutí, nevydával záznam. Takže keď by oň požiadal, tak by mu ho vydal.

Po oboznámení svedka s výpoveďou žalovaného 2 na čl. 333 spisu, s tým aby sa k nej vyjadril, svedok uviedol, že prvotný záznam, ktorý spisuje, je tento záznam na čl. 181 vyšetrovacieho spisu, ktorý spisuje buď na mieste dopravnej nehody, kde vozidlá dopravnej polície sú vybavené počítačmi alebo sa ide na dopravný inšpektorát a tam sa spisuje záznam. Ako to bolo v tomto prípade sa už presne nepamätá. Tento spísaný záznam sa predkladá účastníkov, kde má možnosť celý si ho preštudovať a s obsahom

z celého záznamu je oboznámený. Následne účastník záznam podpisuje, čo aj v tomto prípade spravil. On prvotný záznam podpisovať musel, lebo je tu založený. Pokiaľ nemôže on rozhodnúť a uložiť blokovú pokutu na mieste nehody, dopravnú nehodu prejednáva správny orgán v správnom konaní. V uvedenom prípade nemohol svedok na mieste rozhodnúť a z toho dôvodu určite pánovi B. nepovedal, či je alebo nie je vinný a taktiež v tomto prípade nemôže on rozhodnúť o zadržení vodičského preukazu. Vylučuje, že by uvádzal pánovi B. nejaké závery.

Na otázku, kto bol na mieste dopravnej nehody v čase jeho príchodu uviedol, že nemôže uviesť všetky osoby, lebo to si už nepamätá. Určite tam už bol vodič modrej dodávky aj so spolujazdcom. Prilbe venoval osobitnú pozornosť, nakoľko vykazovala poškodenia od pádu, čiže bola obhliadnutá, bol pozeraný mechanizmus zapínania, či je funkčný, bola skúšaná funkčnosť mechanizmu zapínania. Skúška funkčnosti spočívala v tom, či je tam zapínací mechanizmus.

Na otázku, ako konkrétne on vyskúšal, či mu mohla prilba spadnúť z hlavy, svedok uviedol, že je tam upínacia cvoka na zapínanie, tak vyskúšal či je funkčná. Kofkokrát nevie uviesť. Nevie presne uviesť, či túto cvoku aj zasunul alebo ju len obhliadol. Svedok nevedel uviesť, aký fotoaparát používal, ani či fotil jednou rukou alebo dvoma. Keď fotí, tak nemôže mať žiadne stopy v rukách.

Po predložení fotografie č. 99 na čl. 219 svedkovi na nahliadnutie a po otázke, nech sa svedok vyjadrí, či silueta fotiacej osoby na vozovke je svedok, uviedol, že nevie, či je to on.

Na otázku, či vie uviesť, kto sedí na motocykli na fotografii č. 80 na čl. 213 svedok uviedol, že malo by sa jednať o osobu znalca z odboru cestnej dopravy, ktorý mu asistoval pri fotení.

Na otázku, či môže svedok uviesť v textovej časti z dokumentácie o dopravnej nehode nachádzajúcej sa na čl. 180-185, pod akým číslom je stopa prilba, svedok po nahliadnutí do spisu uviedol, že v zápisnici o obhliadke miesta cestnej dopravnej nehody medzi 12 zaistenými stopami sa prilba motocyklistu ako stopa nenachádza. Ani na náčrtku dopravnej nehody na čl. 225 trestného spisu ani na plániku na čl. 226 trestného spisu nie je zaznamenaná prilba ako stopa. Svedok nevedel uviesť, či znalec Rojko prišiel na miesto nehody pred ním alebo až po ňom. Svedok sa nevedel vyjadríť ani približne, v akom časovom odstupe sa dostavil na miesto nehody, odkedy bola dopravná nehoda nahlásená. Takisto sa nevedel vyjadríť k otázke, ktoré opravené osoby sa pred ním dostavili na miesto dopravnej nehody, t. j. sanitka, hasiči a či sa dostavili. Vzhľadom na odstup času si už presne nepamätal, kto odviezol poškodeného z miesta činu. Po nahliadnutí do záznamu dopravnej nehody poukázal na skutočnosť, ktorá je v zázname uvedená, že poškodený bol odvezený vozidlom zdravotnou záchrannou službou do Nemocnice v Poprade. Svedok sa nevedel vyjadríť ku skutočnosti, prečo nebola prilba zahrnutá medzi stopami.

Na otázku, aby charakterizoval stav poškodenia prilby v čase zdokumentovania, či išlo o masívne poškodenie alebo jemné poškodenie a pod., svedok uviedol, že nevie povedať len podľa fotografií, ktoré sú v spise.

Po oboznámení svedka s časťou výpovede C. V. na čl. 330 spisu začínajúcej sa slovami: „Svedkyňa ďalej po nahliadnutí....“ svedok uviedol, že miesto dokumentuje po svojom príchode, pokiaľ sa na mieste nenachádzala osoba, nemohol zadokumentovať jej polohu alebo postavenie po dopravnej nehode, kde uvedené by bolo len konšpiratívne.

20. Znalec MUDr. Zdenek Holešovský pri výsluchu uviedol, že poškodený R. M. pri dopravnej nehode 15.11.2012 utrpel nasledujúce poranenia: tržnozmliaždenú ranu mäkkých tkanív spánkovotemennej oblasti vpravo, tržnú ranu nosa, pomliaždenia a kožné odreniny oboch rúk a kolien, zlomeninu v strednej jamke lebečnej vľavo, zlomeninu zasahujúcu do ľavej očnice so zakrvácaním do prínosových dutín, zlomeninu zigomatickočelustného komplexu vľavo, čo možno preložiť jarmovočelustného komplexu a ťažké mozgovolebečné poranenie s viacpočetnými ložiskami pomliaždenia mozgu, krvácaním do mozgu, rozdrvením mozgového tkaniva, najmä v spánkovom laloku vpravo, nahromadenie krvi pod tvrdou mozgovou blanou nad oboma mozgovými hemisférami, čiže pologuľami a krvácaním pod pavučnicu, čo je mäkká blana mozgu. Čo sa týka priebehu liečby a celkového stavu, ten podrobne popísal na str. 4-5 znaleckého posudku. Čo sa týka stanovenia hodnoty bolestného za posudzované poranenia, tie boli vyčíslené na 2.295 bodov a za dátum ustálenia stavu pre účely hodnotenia bolestného bol určený dátum 18.12.2012, kedy bola ukončená nemocničná liečba akútna a pacient bol preložený do hospicu. V ďalšej časti posudku uviedol trvalé následky, ktoré posudzované poranenia zanechali a to je apalický syndróm, čo je vegetatívny stav, ktorý je výsledkom porušenia kôrovo-podkôrovým spojením mozgu, chorý leží ochrnutý, neschopný pohybu, uniká mu moč a stolica, nevníma okolie, ani žiaden stimul, ale má zachované automatické funkcie, spontánne dýcha, bije mu srdce, pre neschopnosť prehĺtania sa zavádza výživová sonda. Ďalšie následky boli plošné jazvy po operáciách poranení na hlave a brušnej steny na ploche 14,4 cm povrchu tela, kostný defekt po vybratí kosti z lebečnej klenby

vpravo a trepanácii resp. vyvŕtaním dier v temenej kosti vľavo spolu na plochu 133 cm² a stav po tracheotómii s trvale zavedenou kanylou. Ustálenie zdravotného stavu bolo možné stanoviť k 15.04.2013 a to vzhľadom na typ a závažnosť poranenia mozgu, vek poškodeného, úroveň po úraze a ukončenie intenzívnej starostlivosti s tým, že mu bola poskytovaná iba základná starostlivosť, pričom po dobu troch mesiacov bol stav nezmenený. Podľa jeho názoru bola liečba vykonaná štandardne s využitím opakovaných operačných zákrokov poskytnutím nákladných liečiv, nezistil žiadne pochybenia, ktoré by viedli k zhoršeniu pôvodného zdravotného stavu. Pokiaľ sa má vyjadriť k otázke použitia ochrannej prilby, nemal takúto otázku položenú ani k tomu materiál a na základe zranení sa to zistiť nedá.

Na položené otázky znalec uviedol, že má vedomosť o tom, že R. M. zomrel, presný dátum však nepozná. Či jeho úmrtie súviselo priamo s dopravnou nehodou, to uviesť nevie. Je možné, že pri tomto type liečby dôjde k úmrtiu v dôsledku nejakej komplikácie, ale či to tak bolo v tomto prípade, to určiť nevie. Nevie povedať v tomto konkrétnom prípade, či je možný taký rozsah zranení pri dopravnej nehode s nízkou rýchlosťou okolo 35 km/hodinu pri riadne nasadenej a upevnenej ochrannej prilbe. Ako traumatológ však môže určite skonštatovať, že prilba môže znížiť následky dopravnej nehody až o 50 %. Je možné, že by sa nejednalo o zlomeninu lebku, ale pri tupom náraze môže dôjsť ku krvácaniu do mozgu aj u mladého človeka. R. M. mal zlomeninu jarmovo-čelustného komplexu a tržnú ranu na nose s opuchom nosa, táto zlomenina vzniká priamym nárazom. Toto poranenie nemožno spájať s otázkou, či poranený prilbu mal alebo nie. Podľa jeho názoru „seknutie na nose“ nemohlo súvisieť so zrazením prilby. Poranenia tváre boli spôsobené pádom na zem alebo na komunikáciu.

21. Znalec Ing. Róbert Rojko pri výsluchu uviedol, že si pamätá na spracovaný znalecký posudok, pri jeho vypracovaní musel vychádzať z fotodokumentácie zabezpečenej dopravnou políciou. Nikto mu nevedel uviesť, kde po nehode zostala prilba a z vyjadrení prítomných vyplýva, že sa mala kotúľať po vozovke asi 10 metrov. Kde presne mala byť, nevie. Čo sa týka miesta, kde po nehode ostal ležať moped, keďže sa jedná o vozidlo s karburátorom, potom ako ostal ležať, z komory vytekol benzín a tento zostal vytečený na vozovke. Po odparení benzínu na asfalte zostala masťná škvrna. Taktiež z miesta, kde zostala kaluž krvi, je možné určiť miesto, kde po nehode ležalo telo motocyklistu. Pre neho sú toto smerodajné informácie, pretože nemá ako zistiť nárazovú rýchlosť a v závislosti od odkotúľania sa prilby. Kto moped a prilbu premiestnil, nevie. Skôr ho zaujímalo, v akom stave prilba po nehode je. Každá prilba má svoju tuhosť. Z praxe vie, že rozsah poškodenia prilby je rôzny, závisí od rýchlosti vozidla. Na prilbe neboli vady v štruktúre materiálu, len povrchové ryhy v plaste a lakovaní. Keď znalec prišiel na miesto privolaný policajnou hliadkou, tak motocyklista už na mieste nebol. Moped aj prilba už stáli vedľa zvodidiel. Ryhy na ceste sa premiestniť nedali a sú zadokumentované tak ako boli vytvorené. Keď prišiel na miesto, prilba bola rozopnutá. Bežne v praxi je, že sa zadokumentuje miesto, kde prilba po nehode ostala a následne sa detailne vyfotia jej poškodenia. V predmetnej veci bola prilba položená na krajnici, následne predpokladá boli fotené detaily jej poškodenia. Poškodenia prilby zodpovedali kontaktu s vozovkou, ktorá má svoju drsnosť. Nedá sa určiť, či sa jedná o ryhy staršieho dátumu vzniku. Nebola na nej žiadna výrazná ryha, boli to poruchové ryhy. Skúšal si nasadiť a sňať rôzne druhy prilb, ktorá bola riadne upnutá, ale nepodarilo sa mu to. Závisí to od typu prilby a geometrie hlavy. Charakteristickým znakom pri nehodách s motorkami je, že pri riadne upnutej prilbe, ktorá by aj z hlavy spadla, zostáva pod bradou otláčok remienka. Je možné, že motocyklista počas jazdy prilbu na hlave mať mohol, ale podľa rozsahu zranení hlavy a tiež poškodení prilby sa mu to zdá nepravdepodobné. Už len s prihliadnutím na skutočnosť, v akom rozsahu bol poškodený moped, ktorý mal taktiež pri páde kontakt s vozovkou. Poškodenia pri kontakte mopedu s vozidlom boli v časti riadidiel. Na vozidle bola zadokumentovaná stopa po kontakte a tiež na dverách stopa po kontakte s nosičom mopedu. Ostatné poškodenia vznikli pri kontakte s vozovkou. Čo sa týka skutočnosti, že poškodená je ľavá strana mopedu a k zraneniu motocyklistu došlo na pravej strane hlavy, k tomu môže uviesť, že je to množstvo informácií, ktoré možno tipovať podľa nárazovej rýchlosti, povrchu vozovky, veľkosti kontaktných plôch, trecích stôp a dĺžky šmýkania sa. Pri spracovaní posudku vykonal tiež skúšobný posed na motocykli, kde kontaktné miesta na motocykli a na vozidle súhlasili s tým, že muselo dôjsť k nárazu vozidla do motocyklistu aj spätným zrkadlom. Pokiaľ by to tak nebolo, vozidlo by motocyklistu minulo.

Na otázku, či vyjadrenie znalca možno chápať tak, že je možné, že nebohý prilbu na hlave nasadenú mal, ale je nepravdepodobné, že ju mal pri kontakte s vozovkou, znalec uviedol, že áno, z toho mu vyplývalo, že remienok prilby nebol zapnutý.

Na otázku, či znalec skúmal zranenie poškodeného, uviedol, že len materiály, ktoré mu boli poskytnuté, teda prvotná lekárska správa a iné správy k dispozícii nemal.

Na otázku, či znalec zisťoval, či mal poškodený zranenie pod bradou, znalec uvádza, že sa pýtal, ale odpoveď nedostal. Zdá sa mu technicky nepravdepodobné, že by prilba mohla byť strhnutá pri náraze,

pokiaľ bola riadne upevnená. Na otázku, či môže so 100 % istotou vylúčiť, že nemohlo dôjsť k strhnutiu prilby, ak bola upnutá, znalec uvádza, že pri kontakte vozidla s motorkárom na vozidle nebolo nič, čo by ju mohlo strhnúť. Pri pohybe motorkára mu prilba pri páde nemôže spadnúť. Vzhľadom na poškodenie prilby nie je možné, aby ju mal poškodený riadne upnutú v čase nehody.

Na položené otázky znalec ďalej uviedol, že nedá sa vylúčiť, že bola prilba zavesená na riadidlách mopedu, ale pokiaľ by bola zavesená, bola by zavesená na remienku a musela by mať teda upnutý mechanizmus. Pokiaľ vie, zistená prítomnosť alkoholu v krvi nebola. Nebohý nehode zabrániť nemohol, pre neho to bolo náhle a neočakávané. Zrážke bolo možné zabrániť dodržaním bezpečného odstupu. V súvislosti s tým, že spätné zrkadlo vozidla zostalo bez poškodení, znalec poukázal na znalecký posudok, na stranu 10, zápisnica o výsluchu svedka zo dňa 15.11.2012, C. B. uviedol na zapísanej nasledujúcej strane č. 11 „som pocítil jemný náraz do vozidla a zbadal som ohnuté pravé spätné zrkadlo na svojom vozidle, ktoré bolo ohnuté smerom k oknu mojich pravých predných dverí.“ Na niektorých fotkách je prilba zapnutá a rozopnutá preto, že skúšali funkčnosť upínacieho mechanizmu. Funkčný bol, preto sa to odfotilo v zapnutom stave.

Na otázku, či pri svojom tvrdení vychádza z toho, že sa jemu nepodarilo stiahnuť inú prilbu pri upnutom zapínacom mechanizme, znalec uviedol, že aj z vlastnej skúsenosti sa mu to nikdy nestalo, ani pri pokusoch ani pri vlastných pádoch. Vychádzal z toho, čo mal.

Na otázku, či je vylúčené, že by došlo k strhnutiu prilby zmenou rýchlosti pohybu, znalec uviedol, že si myslí, že nie. Nevie, ako by mal byť upnutý remienok. Zrejme pri voľnom upnutí by prilba mohla.

22. Na poslednom pojednávaní právny zástupca žalobcov vo vzťahu k obrane žalovaného 1, ktorý namieta svoju pasívnu vecnú legitimitáciu, poukázal na rozhodnutie ústavného súdu 3US/666/2016 z 11.10.2016, ktoré bolo navyše publikované v Zbierke nálezov pod č. 50/2016 a v ktorom sa ústavný súd argumentačne vysporiadal s touto právnou otázkou ako aj s rozhodnutím Najvyššieho súdu 3Cdo/301/2012, ktorým argumentuje žalovaný 1. Vo vzťahu k obrane žalovaného 2, ktorý sa primárne bráni poukazom na spoluzavinenie R. M., poukázal najmä na to, že táto námietka má charakter spoluzavinenia v zmysle § 441 Obč. zák. a preto je na pleciach žalovaného 2 uniesť dôkazné bremeno k nej. Má za to, že nebolo preukázané, že by R. M. spoluzavinil nehodu alebo spoluzavinil následky tejto nehody. Skutočnosť upevnenia prilby nemá žiaden vplyv na vznik dopravnej nehody, žalovaný 2 však poukazuje najmä na vplyv upevnenia prilby na následky nehody. V tejto otázke boli riešené viaceré okolnosti, ako to či mal R. M. prilbu na hlave, či ju mal riadne upevnenú, kedy mu padla, kde ju našla polícia, kde znalec Rojko. Všetky tieto čiastkové otázky sú sekundárne, pretože primárna je tá otázka, v akej miere mohla riadne upevnená prilba na hlave R. M. zabezpečiť ochranu jeho zdravia a života. Pretože v miere, v akej je pravdepodobnosť na túto otázku, má potom význam skúmať upevnenie prilby. Predložili do konania dôkazy, štúdiu, ktorá sa zaoberá porovnávaním traumatologických poškodení mozgu ako následkov pádu z motorky v troch rôznych prípadoch, s uzavretou helmou, s otvorenou helmou a bez helmy, pričom štúdiu na základe porovnania desiatok prípadov dospela k záveru, že štatisticky dochádza v prípadoch motorkárov bez prilby alebo s otvorenou prilbou k podobnej početnosti výskytu traumatologických poranení mozgu. Inak povedané, tzv. otvorený typ prilby poskytuje nízku alebo žiadnu ochranu pred takýmito následkami v porovnaní so situáciou motorkára bez prilby. Nie je zrejmé, z akého dôvodu bol predvolaný MUDr. F. pred vyšetrovateľa, nebola mu tam položená žiadna doplňujúca otázka, minimálne nie je zapísaná v zápisnici, pričom MUDr. F. uviedol nad rámec znaleckého posudku svoj názor ohľadom bezpečnosti prilby. Z podkladov, t. j. zo znaleckého posudku MUDr. Slavkovského ako aj z jeho výsluchu pred vyšetrovateľom žiadnym spôsobom nevyplýva, že by MUDr. Slavkovský mal k dispozícii túto prilbu alebo ju videl alebo že by skúšal upínací mechanizmus alebo že by zisťoval, či sa mohla prilba dostať z hlavy R. M. počas kontaktu motorky s vozidlom žalovaného 2 alebo počas pádu alebo potom. Taktiež nie je jasné, či mal vedomosť o tom, že sa s prilbou manipulovalo do času, kým prišla polícia na miesto. Vo svetle týchto okolností ako aj vo svetle toho, že vôbec nie je zrejmé, či MUDr. Slavkovský rozlišuje medzi viacerými typmi prilb a teda či následne vie, akú z týchto typov prilb mal R. M., treba hodnotiť aj jeho vyjadrenie pred vyšetrovateľom z 24.05.2013, kedy sa vyjadril k upevneniu prilby. Okrem toho z jeho znaleckého odborného zamerania žiadnym spôsobom nevyplýva jeho kompetencia posudzovať vplyv prilby na mieru zdravotných následkov. Ak by to tak bolo, právny zástupca predpokladá, že by otázku k tomu dostal relevantným spôsobom už v trestnom konaní. Má za to, že spoluzavinenie R. M. na nehode a jej následkoch sa žiadnym spôsobom nepreukázalo.

Žalobcovia si uplatňujú nárok na náhradu škody a nemajetkovej ujmy voči žalovanému 1 z titulu povinného zmluvného poistenia a voči žalovanému 2, ktorý škodu spôsobil. Protiprávne konanie žalovaného 2 spočíva v spôsobení nehody dňa XX.XX.XXXX. V konaní bolo preukázané, že žalovaný 2 porušil pravidlá cestnej premávky a išlo o jedinou príčinu nehody a p. R. M. nemal možnosť zabrániť

dopravnej nehode. Právny zástupca žalobcov poukázal na znalecký posudok č. 61/2013 Ing. Róberta Rojka. V dôsledku tohto protiprávneho konania nastala škoda v podobe ťažkých zranení R. M. a jeho následnej smrti dňa XX.XX.XXXX. V súvislosti so zmiernením ujmy v citovej sfére žalobcov si žalobcovia v nadväznosti na utrpenie prežité počas komatózneho stavu R. M., ktoré bolo podrobne popísané žalobcami na pojednávaní 29.10.2015, ako aj straty manžela, otca a starého otca, uplatňujú aj náhradu nemajetkovej ujmy. Za osobitnú okolnosť považujú to, že žalobkyňa 1 ešte za života R. M. si uplatnila náhradu za škodu na zdraví s ohľadom na predložený znalecký posudok, pričom táto náhrada pri počte bodov s ohľadom na poškodenie p. R. M. bola vyčíslená na 238.551,- eur, čo jednoznačne preukazuje následky, ktorým bol vystavený p. R. M. po dopravnej nehode. Ide o ohodnotenie konkrétne za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, Žalobcovia stratili milovaného manžela, otca a starého otca, ktorý sa im intenzívne venoval a bol vo veľmi dobrej kondícii. V priebehu konania nebola spornou otázkou príčina škody, v priebehu konania vyvstali dve sporné otázky a to otázka pasívnej vecnej legitímácie žalovaného 1 a otázka spoluzavinenia R. M. nadnesená žalovaným 2. Vo vzťahu k námietke pasívnej vecnej legitímácie žalovaného 1 sa podrobne vyjadrili najmä v písomných vyjadreniach z 20.07.2017 a 19.05.2016, v ktorých predostreli súdu argumentáciu, prečo je dôvodné vykladať vnútroštátne právo SR tak, že žalovaný 1 je povinný nahradiť vrámci povinného zmluvného poistenia aj nemajetkovú ujmu. Vo vzťahu k námietke žalovaného 2 ohľadom spoluzavinenia p. R. M. tým, že nemal správne upevnenú prilbu, uvádza, že táto otázka môže byť významná iba v tej miere, v akej by správne upevnenie prilby pomohlo ochrániť R. M. pred negatívnymi následkami dopravnej nehody. Relevantnou štúdiou spoľahlivo preukázali, že táto miera je zanedbateľná, pretože pri pozorovaní vyše 100 prípadov sa zistilo, že približne v rovnakom počte percenta dochádza k traumatologickým poškodeniam mozgu v prípade motokárov s otvorenou prilbou ako aj motokárov, ktorí prilbu nepoužijú vôbec. Odhliadnuc od uvedeného poukazuje na nasledovné fakty, ktoré boli preukázané vrámci súdneho konania. Bezprostredne po dopravnej nehode dopravná polícia nezakreslila ani nezapísala do policajného záznamu miesto, kde sa nachádzala prilba. Prvá dokumentácia prilby vyplýva z fotografie polície, pričom je zrejmé, že predtým sa s prilbou manipulovalo a že sa nachádzala na inom mieste ako keď ju odfotil policajt. Policajný svedok takisto uviedol, že skúšal upínací mechanizmus a že znalec Ing. Rojko prišiel na miesto až po zavoľaní políciou. Niektoré zábery znalca Ing. Rojka sú ľahko spochybniteľné ako napr. tvrdenie, že „pri kontakte vozidla s motokárom na vozidle nebolo nič, čo by ho mohlo strhnúť“, základom ktorého bol pokus znalca Ing. Rojka, kedy si sadol na V. a rekonštruoval situáciu, pričom vychádzal z mylnej domnienky, že výška p. R. M. bola 180 cm, avšak bolo to iba 167 cm, pričom Ing. Rojko meria 190 cm. Tento rapidný rozdiel vo výške postáv mohol mať zásadný vplyv na výsledok tohto pokusu. A nemožno preto vylúčiť, že pri kontakte p. R. M. s vozidlom žalovaného 2 zachytila prilba R. M. spätné zrkadlo vozidla žalovaného 2, pričom je zrejmé, že došlo k poškodeniu spätného zrkadla vozidla žalovaného 2. Znalec Ing. Rojko vychádzal z predpokladu, že upínací mechanizmus na prilbe bol rozopnutý bezprostredne po nehode, avšak je zrejmé, že s prilbou bolo manipulované predtým, než do kontaktu s ňou prišiel znalec Ing. Rojko. Potvrdila to napr. svedkyňa V., ktorá uviedla, že zdokumentovaná poloha prilby nezodpovedá skutočnosti (13.01.2016), na čo nadväzne poukazuje na vyjadrenie znalca Ing. Rojka, ktorý uviedol „vychádzal som z fotodokumentácie zabezpečenej dopravnou políciou“ (13.01.2016). Znalec ďalej uvádza, že skúšal nasadiť a sňať rôzne druhy prilb, avšak opäť nevie, do akej miery sa podobá hlava znalca Ing. Rojka s hlavou p. R. M. a teda nakoľko je takýto pokus výpovedný. Poukázal aj na výpoveď znalca Ing. Rojka dňa 13.01.2016, kedy tento uviedol, že nedostal relevantnú odpoveď na to, či p. R. M. mal poškodenie na krku, čo by mohlo zase byť možnosťou, že sa prilba so zapnutým upínacím mechanizmom dostala z hlavy p. M. počas nehody. Ako vidno, je tu rad možností, ako mohol prebehnúť tento skutkový dej, žiadnym spôsobom z neho spoľahlivo nevyplýva, že by sa p. R. M. previnil voči pravidlám cestnej premávky a mal tak mať podiel na následkoch tejto dopravnej nehody. Nehovoriac už o tom, že pred súdom bola potvrdená jeho výnimočná dôslednosť pri upínaní prilby a to aj výpoveďou ďalšieho svedka, ktorý ho stretol bezprostredne pred nehodou a nevšimol si, že by z prilby visel ramienok ako dôkaz neupnutého upínacieho mechanizmu. S ohľadom na vyššie uvedené má za to, že je daná v plnej miere dôvodnosť žaloby žalobcov. Žalovaný 1 je pasívne vecne legitimovaný a žalovaný 2 je v plnej miere zodpovedný za príčinu a následky dopravnej nehody.

23. Právny zástupca žalovaného 1 na poslednom pojednávaní predložil krátkou cestou súdu písomné vyjadrenie k otázke právneho posúdenia pasívnej legitímácie žalovaného 1 s tým. Písomnému podaniu zodpovedal v tomto smere aj ústny prednes na pojednávaní. S čiastočným zastavením konania o sumu 150,- eur s príslušenstvom, ktoré bolo prednesené na pojednávaní, súhlasili. Ohľadom spoluzavinenia poškodeného uviedol, že štúdie o účinnosti prilb, ktoré predkladali žalobcovia, nemôžu byť relevantným

dôkazom v tomto konaní, pretože sa venujú iba všeobecným vlastnostiam prilb a hodnoteniu ich účinnosti. Rovnako nemôžu byť relevantným dôkazom pre spoluzodpovednosť poškodeného ani jeho zvyklosti v nosení prilby ani jeho svedomitosť, hoci ich nespochybňujú, ani svedecké výpovede svedkov, ktorí ho videli s určitým časovým odstupom pred nehodou. Skutočnosť, že poškodený nepoužil správnym spôsobom prilbu, teda minimálne že ju nemal zapnutú, vyplýva najmä zo znaleckého posudku znalca Ing. Rojka, ktorý sa k týmto otázkam vyjadroval aj na pojednávaní a vychádzal pritom z poškodenia prilby, ktoré bolo malé. Z toho odvodil, že prilba nemohla byť zapnutá a toto je rozhodujúci dôkaz ohľadom použitia prilby. Takisto znalec MUDr. Holešovský sa vyjadroval k rozsahu zranení bez prilby alebo pri nesprávnom použití prilby a pri správnom použití prilby. Teda nesprávne použitie prilby poškodeným bolo dostatočne preukázané. Ak by ho napriek tomu súd nepovažoval za preukázané, potom sa pripájajú k návrhu právneho zástupcu žalovaného 2 na nariadenie znaleckého dokazovania na objasnenie tejto otázky. Ďalej sa právny zástupca žalovaného 1 vyjadril k požadovanej výške náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá je neprimeraná, v tejto otázke sa teda pripojili k vyjadreniam žalovaného 2.

24. Právny zástupca žalovaného 2 na poslednom pojednávaní uviedol, že čo sa týka pasívnej legitimácie žalovaného 1 v tomto súdnom konaní, podľa ich názoru poisťovňa je pasívne legitimovaná v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy a v plnom rozsahu sa stotožňujú s právnou argumentáciou právneho zástupcu žalobcov, ktorá preukazuje pasívnu legitimáciu poisťovne v tomto konaní. Zotrval na predošlých vyjadreniach a opätovne žiadal doplniť dokazovanie smerom k určeniu miery zodpovednosti nebohého poškodeného na vzniknutej škode s poukázaním na nepoužitie ochrannej prilby. Ak súd nepovažuje za dostatočné dôkazy všetky svedecké výpovede, ktoré svedčia o nepoužití prilby poškodeným, navrhli vykonať samostatné znalecké dokazovanie, ktoré by ustálilo jasné tvrdenia svedkov o tom že, „pokiaľ by mal poškodený R. M. v čase nehody na hlave dôsledne a správne pripevnenú ochrannú prilbu, k týmto závažným poraneniam mozgu by u neho nemuselo dôjsť“ (citácia znalca MUDr. Slavkovského). K rozsahu zranení sa vyjadril aj znalec MUDr. Holešovský na pojednávaní, ktorý ako traumatológ povedal, „určite konštatujem, že prilba môže znížiť následky dopravnej nehody až o 50 %“. Spoluzavinenie poškodeného spočívajúce v nezapnutí prilby bolo dostatočne preukázané aj znaleckým posudkom a výpoveďou znalca Ing. Rojka na pojednávaní, kde okrem iného uviedol „pri kontakte vozidla s motorkárom na vozidle nebolo nič, čo by mohlo prilbu strhnúť. Pri pohybe motorkára mu prilba pri páde nemôže spadnúť. Vzhľadom na poškodenie prilby nie je možné, aby ju mal poškodený riadne upnutú v čase nehody, čiže to, že prilba nemohla byť zapnutá, vyplýva z jej poškodenia pri nehode, ktoré bolo malé a z toho, že upínací mechanizmus nebol poškodený“. Výpovede svedkov a znalcov v tomto konaní jednoznačne svedčia o porušení zákonnej povinnosti poškodeného mať na hlave ochrannú prilbu, pričom práve v príčinnej súvislosti s porušením tejto základnej povinnosti poškodeného došlo k závažnejšiemu poškodeniu zdravia poškodeného. S čiastočným zastavením konania v sume 150,- eur s prísl. súhlasili. Súhlasili s tvrdením právneho zástupcu žalovaného 1 ohľadom použitia prilby poškodeným. Očití svedkovia, ktorí boli na mieste nehody bezprostredne po nej, zhodne potvrdili, že poškodený nemal na hlave prilbu, teda porušil svoju zákonnú povinnosť. Nie je na mieste špekulovať o tvare prilby a podobne, keďže je nespochybniteľné, že zákonná povinnosť nosiť prilbu pri jazdení na motocykli je uzákonená na ochranu vodiča. Čo sa týka nemajetkovej ujmy, spôsobenie smrti blízkej osoby je bezpochyby zásahom do osobných práv pozostalých, avšak pri priznávaní nemajetkovej ujmy a určovaní jej výšky je potrebné skúmať vzťahy medzi oprávnenými a pozostalým. Či boli silné a intenzívne, či bývali do smrti zomrelého v spoločnej domácnosti, či sa denne stretávali. Ne je na mieste poskytnutie nemajetkovej ujmy vo výške podľa žaloby. Pri takejto výške nemajetkovej ujmy sa podľa judikatúry preukazuje mimoriadny zásah do osobnostných práv resp. zvýšené nepriaznivé následky smrti, napr. na zdravotný stav pozostalých, zmena k horšiemu v spoločenskom či pracovnom postavení navrhovateľov. Ďalej sa do úvahy musia brať aj okolnosti na strane žalovaného, napr. vek, postavenie, príjmové a majetkové pomery žalovaného. Vzhľadom k požadovanej výške nemajetkovej ujmy navrhovateľa v konaní nijako nepreukázali zvýšené nepriaznivé následky smrti poškodeného. Žalovaný 2 bol za spáchaný trestný čin riadne a právoplatne odsúdený. Prisúdenie nemajetkovej ujmy v požadovanej výške považujú za príliš vysoké. Rovnako treba mať na zreteli aj tú skutočnosť, že nebohý poškodený porušil pravidlá cestnej premávky a nepoužil ochrannú prilbu správnym spôsobom. Podľa judikatúry súdy priznávajú nemajetkovú ujmu rodičom a manželom nebohých, výnimočne deťom a vnukom v prípade spolužitia v spoločnej domácnosti a dennodennom kontakte s nebohým, pričom tu takýto dennodenný kontakt nebol vzhľadom na bydliska žalobcov. Takisto žalovanému 2 sa po nehode zmenil život neželaným smerom. Napriek jeho odsúdeniu sa už jeho život nevráti do zabehnutých koľají a po celý zvyšok života bude niesť svoje bremeno. Nehodu nespôsobil úmyselne ale z nedbanlivosti.

25. Vykonaným dokazovaním zistil súd nasledujúci skutkový stav.

26. Trestným rozkazom Okresného súdu v Poprade č. k. 6T/1/2014 zo dňa 14.01.2014 bol uznaný C. B. vinným z prečinu usmrtienia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona, teda inému z nedbanlivosti spôsobil smrť a spáchal taký čin závažnejším spôsobom konaní tým, že porušil dôležitú povinnosť uloženú mu podľa zákona, pretože dňa XX.XX.XXXX asi o 11.50 hod. v Poprade viedol motorové vozidlo továrenskej značky D. X. ev. čísla P. XXX V. po ceste č. I/67 v pravom jazdnom pruhu dvojpruhovej komunikácie smerom na M., kde v km 90,502 na začiatku odbočovacieho jazdného pruhu k diaľnici D1 smerom na Prešov v dôsledku nevenovania dostatočnej pozornosti vedeniu vozidla, situácii v cestnej premávke a nedostatočného bočného odstupu, prednou časťou pravého blatníka narazil do ľavej časti riadidiel mopedu továrenskej značky V., bez evidenčného čísla, vodiča R. M., jazdiaceho v blízkosti deliacej čiary medzi pravým jazdným pruhom a odbočovacím jazdným pruhom, následne došlo k nárazu ľavej časti zadného nosiča mopedu s pravými prednými dverami motorového vozidla, čo malo za následok stratu stability motocyklistu, ktorý pri páde na vozovku utrpel tržnozmliaždenú ranu mäkkých tkanív hlavy v spánkovotemennej oblasti vpravo, tržnú ranu nosa, pomliaždenie a kožné odreniny oboch rúk a kolien, zlomeninu strednej jamy lebečnej vľavo zasahujúcej do ľavej očné, zlomeninu čelustného komplexu vľavo, rozdrvenie mozgového tkaniva, vnútrolebečné krvácanie a komatózny stav trvajúci do XX.XX.XXXX, kedy v dôsledku obojstranného lalôčkového zápalu pľúc po starom pomliaždení mozgu a vnútrolebečnom krvácaní, pri zlomeninách lebečnej spodiny a tvárových kostí v Hospici F. R. X. L., okres M. o XX.XX hod. zomrel. Za to mu súd uložil trest odňatia slobody podľa § 149 ods. 2) Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2) Trestného zákona vo výmere dvoch rokov. Podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona mu výkon trestu podmienene odkladá. Podľa § 50 ods. 1) Trestného zákona mu určil skúšobnú dobu na tri roky. Podľa § 61 ods. 1, ods. 2) Trestného zákona mu uložil trest zákazu činnosti viesť všetky druhy motorových vozidiel na dobu šesť rokov. Podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku poškodených Všeobecnú zdravotnú poisťovňu, a.s., Bratislava a dedičov po nebohom R. M., nar. XX.XX.XXXX, zomrelom XX.XX.XXXX, naposledy bytom F., H. B. XXX/XX, D. P. s nárokom na náhradu škody odkázal na občiansko - súdne konanie.

27. Poškodený R. M. (manžel žalobkyne 1, otec žalobcov 2 a 3 a starý otec žalobcov 4-7) bol dňa XX.XX.XXXX, kedy došlo k dopravnej nehode prevezený rýchlou zdravotníckou službou do Nemocnice v Poprade, kde podstúpil viaceré život zachraňujúce úkony a kde bol hospitalizovaný do 18.12.2012. Následne bol prevezený uvedeného dňa do Hospicu F. R. F. M.N. N. X. L., kde bol v intenzívnej ošetrovateľskej starostlivosti až do svojej smrti dňa XX.XX.XXXX. Nachádzal sa v komatóznom stave („apalický syndróm“), od dopravnej nehody sa neprebral. Lekárska správa zo dňa 04.07.2013 konštatovala, že nie je predpoklad zlepšenia stavu pacienta a je trvale odkázaný na náročnú ošetrovateľskú starostlivosť pri všetkých bežných životných úkonoch a sú nutné časté kontroly lekárom. K uvedenému žalobcovia priložili fotografie zo dňa 04.07.2013.

28. Žalobkyňa 1 dňa 12.07.2013 uplatnila u žalovaného 1 ako opatrovníčka R. M. náhradu za škodu na zdraví poškodeného vo výške 238.551,- eur. Škoda bola vyčíslená v zmysle bodového ohodnotenia za bolesť v počte 2.295 bodov a sťaženie spoločenského uplatnenia v počte bodov 12.880. Žalovaný 1 neposkytol ani požadovaný primeraný preddavok. Úmrtím poškodeného (manžela žalobkyne 1) sa náhrada škody na zdraví stala neuplatniteľnou.

29. V konaní sp. zn. 6T/1/2014 boli ako svedkovia vypočutí Z. T., C. V., L. M., D. M., Z.Á. M., L. M., teda rovnakí svedkovia ako boli vypočutí v tomto konaní, okrem Z. T., spolujazdca žalovaného 2, ktorý však ako vyplýva z jeho výpovede na čl. 14 citovaného spisu, počas cesty zaspal a nepamätá si priebeh cesty, prebralo ho až prudké brzdenie v súvislosti s nehodou.

30. Z citovaného pripojeného spisu súd zistil nasledujúce skutočnosti.

31.1. Podľa zápisnice o obhliadke miesta cestnej dopravnej nehody bola poveternostná situácia na mieste z hľadiska počasia: nestážené poveternostné podmienky, viditeľnosť: cez deň viditeľnosť neznižovaná vplyvom poveternostných podmienok, rozhladové podmienky: dobré.

31.2. Ako uviedol samotný žalovaný 2 pri svojom výsluchu (čl. 8), bolo jasné počasie, vozovka bola suchá, viditeľnosť do diaľky bola dobrá. Ďalej uviedol, že plne akceptuje znalecký posudok Ing. Róberta Rojka, na základe ktorého mu bolo uznesením vyšetrovateľa PZ aj vznesené obvinenie za prečin

ublíženia na zdraví. Vyhlásil, slobodne a bez akéhokoľvek nátlaku, že spáchal prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 138 písm. h) Trestného zákona. Je si plne vedomý, že z nedbanlivosti spôsobil dopravnú nehodu, že pri predchádzaní motocyklistu na V. nedodržel dostatočný bočný odstup od neho, následkom čoho došlo k stretu motocykla a pravej bočnej časti jeho vozidla, následkom čoho motocyklista spadol na cestu a utrpel ťažkú ujmu na zdraví.

31.3. Svedok L. M. pri výsluchu okrem iného uviedol, že pri tom ako zastavoval vozidlo, videl ako na zemi leží chlap a V. a taktiež videl, ako sa po ceste smerom k zvodidlám kotúľa prilba (čl. 21).

31.4. Svedkyňa D. M., ktorá bola spolujazdcom L. M., pri výsluchu uviedla, že keď prišla na miesto, tak muž, ktorý ležal na zemi, na hlave prilbu nemal, ale ako už uviedla, okolo tohto muža jazdiaceho na mopede už raz predtým prešli a ona videla, že muž mal na hlave ochrannú prilbu. No či ju mal aj zapnutú remienkom, to uviesť nevedela. Keď prišla na miesto nehody, prilba ležala na zemi pri zvodidlách. Nevidela, aby niekto s touto prilbou - do príchodu policajtov- manipuloval (čl. 23).

31.5. Svedok Z. M. pri výsluchu uviedol, že dňa 15.11.2012 niekedy po 11.30 hodine viedol ako vodič svoje motorové vozidlo v smere od centra F. do „Kanady“, t. j. do mestskej časti Svitu v smere Poprad - Liptovský Mikuláš, pričom niekde v miestach pri vrátnici na nákladné vozidlá Chemosvitu Svít, v protismernom jazdnom pruhu, teda v smere od „Kanady“ na Poprad videl svojho známeho - R. M., ktorý viedol ako vodič moped V.. Jasne videl, že na hlave mal červenú ochrannú prilbu, ktorú stále nosil a musel ju mať aj riadne upnutú, pretože ako ho poznal, on chodil vždy predpisovo a aj keď chodil na bicykli, tak si na bicykel nesadol, kým nemal prilbu na hlave a riadne upnutú. Nikdy nevidel, aby si sadol na bicykel bez prilby, nieto ešte aby si sadol na V. bez prilby, tomu neverí, pretože ho dobre poznal (čl. 26).

31.6. Svedok L. M. pri výsluchu uviedol, že dňa 15.11.2012 niekedy pred obedom viedol ako vodič motorové vozidlo v smere od F. do Popradu, pričom niekde za benzínovým čerpadlom Slovnaft, ktoré sa nachádza pred križovatkou neďaleko Tesca na začiatku Popradu, obiehal R. M., ktorý viedol ako vodič moped V.. On jazdil pred touto križovatkou v pravom jazdnom pruhu a svedok v ľavom. Prešiel v ľavom jazdnom pruhu okolo neho a pred križovatkou so svetelným signalizačným znamením s vozidlom zastavil, pretože mal červenú. To sa pomaly na V. priblížil pred križovatkou aj R. M. na V. v pravom jazdnom pruhu, takže svedok ho jasne videl zo svojho vozidla, obaja stáli pred križovatkou. R. M. mal na chrbte plecniak a na hlave červenú ochrannú prilbu, ktorú mal aj pod bradou zapnutú, to tiež videl. Keď na nasledujúcu deň R. M. neprišiel do práce, bolo mu to čudné, pretože bol pedantný a zodpovedný zamestnanec a človek (čl. 28).

31.7. Žalobca 2 pri výsluchu svedka - poškodeného zo dňa 08.07.2013 uplatnil ako splnomocnená osoba, ako poškodená strana v zmysle § 46 ods. 1 Trestného poriadku náhradu škody a v zmysle § 46 ods. 3 Trestného poriadku navrhol, aby súd v odsudzujúcom rozhodnutí zaviazal žalovaného k náhrade škody, ktorá bola spôsobená ujmu na zdraví jeho otcovi, vo výške 241.851,- eur, keďže liečba stále trvala, išlo o priebežné vyčíslenie. Následne písomným podaním zo dňa 15.07.2013 (čl. 144-145) uplatnil náhradu škody v trestnom konaní v celkovej výške 241.851,- eur, z toho bolestné 36.077,40 eur, sťaženie spoločenského uplatnenia 202.473,60 eur, zdravotná a ošetrovateľská starostlivosť 3.150,- eur (priebežné vyčíslenie)/420,- eur mesačne od 18.12.2013, materiálna škoda 150,- eur.

31.8. V znaleckom posudku č. 31/2013 zo dňa 10.05.2013 o bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia v súvislosti s dopravnou nehodou zo dňa XX.XX.XXXX znalca v odbore zdravotníctva a farmácia, odvetvie traumatológia MUDr. Zdenka Holešovského bolo stanovené hodnotenie bolestného spolu 2.295 bodov, pri ustálení zdravotného stavu pre účely hodnotenia bolestného - 18.12.2012, t. j. po preklade z nemocničnej liečby do hospicu a hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia spolu 6.440 bodov pri ustálení zdravotného stavu pre účely hodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia - 15.04.2014, t. j. 5 mesiacov od úrazu. Stav bolo možné považovať za ustálený vzhľadom na typ a závažnosť štrukturálneho poškodenia mozgu, vek poškodeného, úroveň vedomia po úraze, ukončenie neurointenzívnej starostlivosti na OAIM a následnej bazálnej starostlivosti v hospici po dobu troch mesiacov bez zmeny zdravotného stavu. Spolu teda súčet predstavoval 12.880 bodov.

31.9. V znaleckom posudku MUDr. Róberta Slavkovského, znalca z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie chirurgia a traumatológia zo dňa 10.05.2013 vo veci zranení, ktoré utrpel pri dopravnej

nehode dňa XX.XX.XXXX motocyklista R. M., pri mechanizme vzniku jednotlivých zranení uviedol, že mechanizmus jednotlivých zranení, ktoré poškodený R. M. utrpel, zodpovedajú mechanizmu dopravnej nehody. Pri dopravnej nehode došlo k nárazu pravého vonkajšieho zrkadla vozidla D. do ľavej hornej končatiny poškodeného, ktorý jazdil na mopede, následne poškodený stratil smerovú stabilitu, došlo následne ešte ku kontaktu zadného nosiča mopedu s vonkajšími pravými prednými dverami vozidla, následne došlo k pádu poškodeného na povrch vozovky. Pád vodiča na povrch vozovky spôsobil u poškodeného uvedené zranenia. Ďalej uviedol, že poškodený bol a je v dôsledku zranení obmedzovaný v obvyklom spôsobe života. Vzhľadom na závažné poranenia mozgu je stav hodnotený ako apalický syndróm. Apalický syndróm - perzistentný vegetatívny stav je stav, ktorý je výsledkom porušenia kôrovo - podkôrových spojení v mozgu: chorý leží ochrnutý, neschopný pohybu, pre inkontinenciu mu uniká moč a stolica, nevníma okolie ani žiadny stimul, ale má zachované automatické vegetatívne funkcie (spontánne dýcha, bije mu srdce), pre neschopnosť prehĺtania sa zavádza výživová sonda. U poškodeného je zavedená tracheostomická kanyla, výživová sonda cez brušnú stenu do žalúdka - PEG, moč sa odvádza močovým katétrom. Liečba apalického syndrómu prakticky neexistuje, je nutná komplexná ošetrovateľská starostlivosť s polohovaním pacienta na zabránenie preležanín, zaistenie výživy. Dlhodobšia prognóza v podmienkach bežného zdravotníctva je veľmi neistá, lebo časom sa pri dlhodobom ležaní objavia infekčné komplikácie (zápal pľúc, infekcie močových ciest), na ktoré postihnutý nakoniec zomrie. Stav, ktorý poškodený utrpel, je neliečiteľný, ide o trvalý stav, kde liečba bude nutná do konca života. Bolesťné v danom prípade ohodnotil na základe zákona č. 437/2004 o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia počtom 1.955 bodov.

31.10. Podľa znaleckého posudku č. 61/2013 Ing. Róberta Rojka zo dňa 28.02.2013 vo veci dopravnej nehody zo dňa XX.XX.XXXX, ktorá sa stala o 11.50 hodine na ceste I/67 v meste Poprad v smere na mestskú časť Matejovce v kilometri 90,502 pred odbočkou na diaľnicu D1 znalec uviedol, že vodič mopedu V. nemal možnosť zabrániť uvedenej zrážke s vozidlom D.. Náraz musel byť pre vodiča mopedu V. M. neočakávaný. Na základe spisového materiálu možno konštatovať, že v krvi vodiča mopedu V. M. sa nenachádzal žiaden alkohol (čl. 103). Vodič vozidla D. by zabránil zrážke s mopedom V., ak by pri jeho predchádzaní dodržal odstup minimálne 1,1 m (čl. 105). Technika jazdy vodiča vozidla značky D. bola z hľadiska zachovania dostatočného bočného odstupu nesprávna, nakoľko sa pri predchádzaní mopedu V. s jeho vodičom pohyboval vo vzdialenosti menšej ako bola vzdialenosť bezpečného odstupu. Vzdialenosť bezpečného odstupu bola vzhľadom na kolísavý pohyb mopedu V. s jeho vodičom 1,1 m a viac, na čo mal vodiča vozidla D. priestor vzhľadom k celkovej šírke a počtu jazdných pruhov určených pre jeho smer jazdy. Vzhľadom na poškodenie vozidla D. vplyvom zrážky s mopedom a jeho vodičom možno konštatovať, že pozdĺžne osy oboch vozidiel boli v čase zrážky cca rovnobežné. Je preto technicky neprijateľné, že v čase stretu vozidiel vykonával vodič mopedu V. náhly manéver zmeny smeru jazdy v priečnom smere. V skutočnosti došlo len k miernemu kontaktu vozidla D. s mopedom V. a jeho vodičom (mierny oter od plastu ukončenia riadidiel mopedu na ich ľavej strane, ohnuté pravé vonkajšie zrkadlo vozidla D., oter po zadnom nosiči mopedu V. na pravých predných dverách vozidla D.). Možno konštatovať, že v čase jazdy vodiča mopedu V. mal tento na hlave nasadenú motocyklovú ochrannú prilbu s ochranným štítom pre ochranu zraku, čo možno považovať z technického hľadiska za správne. V čase dokumentovania dopravnej nehody bola obhliadnutá ochranná prilba vodiča mopedu V. M.. Uvedená ochranná prilba zn. Awina mala rozopnutý mechanizmus upínania pod bradou vodiča. Uvedený mechanizmus bol rozopnutý, nebol nijako poškodený a bol plne funkčný. V svedeckých výpovediach sa uvádza, že vodič mopedu nemal v čase ich príchodu k jeho konečnej polohe po zrážke na hlave ochrannú prilbu a bolo vidieť, ako sa kotúľala po ceste. Z technického hľadiska nie je možné, aby sa uvedený upínací mechanizmus rozopol sám od seba. Na povrchu prilby boli len mierne otery v laku. K dopadu prilby na povrch vozovky nemohlo dôjsť v čase, keď ju mal vodič mopeda nasadenú na hlave. V danom prípade by vzhľadom na rozsah poranení hlavy bola prilba poškodená výraznejšie. Prilba musela dopadnúť na cestu samostatne a musela vodičovi mopedu odpadnúť z hlavy v čase od stretu s vozidlom D. po čas bezprostredne pred dopadom hlavy vodiča M. na povrch vozovky. Skutočnosť, že vodič mopedu V. M. nemal počas svojej jazdy na hlave riadne upevnenú ochrannú prilbu, nemožno považovať za správnu. Je otázkou iného znaleckého odboru, či by bol rozsah poranení hlavy vodiča M. taký, ak by uvedená ochranná prilba bola riadne upevnená na hlave vodiča M. v priebehu nehodového deja. V závere znalec jednoznačne konštatoval, že vykonanou analýzou nehodového deja z technického hľadiska príčinou dopravnej nehody bol nedostatočný bočný odstup vozidla D. vedeného vodičom B. pri predchádzaní mopedu V. vedeného vodičom M. (čl. 110).

31.11. Znalec MUDr. Róbert Slavkovský pri výsluchu dňa 24.05.2013 (čl. 131) uviedol, že ako je zrejmé z vyšetrovacieho spisu, v čase nehody poškodený motocyklista R. M. nemal na hlave riadne upevnenú ochrannú prilbu, čo je najväčšou príčinou vzniku závažných mozgových zranení, t. j. rozdrvenie mozgového tkaniva, vnútrolebečné krvácanie a komatózny stav u poškodeného, teda vznik apalického syndrómu. Pokiaľ by mal poškodený R. M. v čase nehody na hlave dôsledne a správne pripevnenú ochrannú prilbu, k týmto závažným poraneniam mozgu by u neho nemuselo dôjsť.

Z predmetného vyjadrenia znalca nie je jasné a konkrétne špecifikované, akú časť vyšetrovacieho spisu zobral za základ pre toto svoje konštatovanie, keď ani v znaleckom posudku Ing. Róberta Rojka ohľadne mechanizmu vzniku dopravnej nehody a skutočností s tým súvisiacich nie je konštatovaný záver, že motocyklista R. M. nemal na hlave riadne upevnenú ochrannú prilbu.

31.12. Znalec Ing. Róbert Rojko pri výsluchu dňa 16.04.2013 (čl. 133) uviedol, že tak ako posúdil v znaleckom posudku, technickou príčinou uvedenej dopravnej nehody bol nedostatočný bočný odstup vozidla D. vedeného vodičom B. pri predchádzaní mopedu V. vedenom vodičom M.. Skutočnosť, že vodič mopedu V. - M. nemal počas svojej jazdy na hlave riadne upevnenú ochrannú prilbu, považuje za nesprávne, no nemalo to z hľadiska technického na príčine stretu vozidiel žiadny vplyv, je však otázkou iného znaleckého odboru, či by rozsah zranení hlavy vodiča M. bol taký istý, ak by vodič M. mal na hlave riadne upevnenú ochrannú prilbu v priebehu nehodového deja.

31.13. V ďalšej zápisnici o výsluchu znalca zo dňa 26.07.2013 (čl. 136) znalec Ing. Róbert Rojko uviedol, že v deň nehody bol prizvaný príslušníkom ODI OR PZ Poprad ako znalec k tejto nehode. Na jej miesto sa dostavil cca o 12.45 hod., pričom na mieste bol moped opretý o zvodidlo a ochranná prilba bola za pravou krajnicou pri zvodidlách - záber 27, v odbočovacom jazdnom pruhu na diaľnicu D1.

31.14. Znaleckým posudkom č. 53/2013, č. 23/2013 MUDr. Antona Gavela, znalca v odbore zdravotníctvo a farmácia, odvetvie súdne lekárstvo a MUDr. Stanislava Niezňanského, znalca v odbore zdravotníctvo, odvetvie súdne lekárstvo zo dňa 05.11.2013 vo veci neb. R. M. - posudok o príčine smrti, bolo v závere konštatované, že popísané zranenia, najmä pomliaždenie mozgu so zakrvácaním pod tvrdú a medzi mäkké pleny mozgu pri zlomeninách lebečnej klenby a spodiny vznikli pri dopravnej nehode dňa XX.XX.XXXX na ceste I/67 v Poprade v smere na Kežmarok, ktoré poranenie mozgu viedlo k dlhodobému bezvedomiu a tzv. apalickému stavu, v ktorom R. M. dňa XX.XX.XXXX v Hospici F. R. X. L. zomrel na obojstranný lalôčkový zápal pľúc, ktorý zápal pľúc vznikol ako neskorá komplikácia po úraze. Vyššie popísané poranenie hlavy a mozgu, ktoré viedlo k vyššie popísanému apalickému stavu, bolo v príčinnej súvislosti so smrťou R. M..

31.15. Podľa sprievodného listu k zásielke na skúšku alkoholu v krvi M. R. a následného oznámenia príslušného laboratória zo dňa 20.11.2012, č. vyšetrenia 1068/2012, widmarkovou skúškou na alkohol v krvi bolo zistené priemerne 0,00 g/kg alkoholu, krv odobratá 15.11.2012, objektívne známky požitia alkoholu neprítomné (čl. 228).

32. Vozidlo žalovaného 2 bolo povinne zmluvne poistené u žalovaného 1 na základe poisťovnej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX. Podľa Oznámenia o ukončení likvidácie poisťovních udalostí zo dňa 04.12.2014 (čl. 46) žalovaný 1 z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla ev. č. P. XXX V. vykonal likvidáciu nárokov nasledovne: náhrada nákladov za poskytnutú zdravotnú starostlivosť (vo vzťahu k Všeobecnej zdravotnej poisťovni) - E. XXXXXXXXXXXX v sume 22.147,06 eur mínus spoluvina 50 % v sume 11.073,53 eur, t. j. spolu poistné plnenie vo výške 11.073,53 eur. V písomnom vysvetlení tohto oznámenia je uvedené, že z poskytnutého poistného plnenia bola odpočítaná spoluvina vo výške 50 % a to na základe ustanovenia § 441 OZ, v zmysle ktorého ak bola škoda spôsobená aj zavinením poškodeného, znáša škodu pomerne. Výška spoluviny bola určená na základe porušenia povinnosti poškodeného použiť ochrannú prilbu a mať túto riadne upevnenú. Tým, že poškodený túto skutočnosť opomenul, došlo k zraneniam s následkom smrti.

33. Žalovaný 1 napriek žiadosti žalobkyne 1 neposkytol ani preddavok v súvislosti so žiadosťou o poistné plnenie. Plnenie všeobecnej zdravotnej poisťovni v súvislosti s nákladmi a liečením poškodeného krátil o 50 % z dôvodu spoluzavinenia poškodeného bez opory v akomkoľvek rozhodnutí o jeho spoluzodpovednosti, t. j. iba na základe vlastného posúdenia poisťovne. Je očividné, že poisťovňa v tomto prípade postupovala ako obchodná spoločnosť podnikajúca v oblasti poisťovníctva vyslovene

komerčným spôsobom s prihliadnutím na plynutie času vo vzťahu k aktuálnemu zdravotnému stavu poškodeného a prognóze jeho vývoja.

34. Podľa článku 19 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

35. Podľa článku 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

36. Podľa článku 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obdobia a korešpondencie.

37. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia svojho mena a prejavov osobnej povahy.

38. Podľa § 13 ods. Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.

39. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

40. Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vznikutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

41. Podľa § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka, občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom, sa spravujú ustanovením tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie.

42. Podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

43. Podľa § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky.

44. Podľa § 438 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak škodu spôsobí viac škodcov, zodpovedajú za ňu spoločne a nerozdielne.

45. Podľa § 441 Občianskeho zákonníka ak bola škoda spôsobená aj zavinením poškodeného, znáša škodu pomerne; ak bola škoda spôsobená výlučne jeho zavinením, znáša ju sám.

46. Podľa čl. 3 ods. 1 Smernice Rady (72/166/EHS) z 24.4.1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, každý členský štát prijme v súlade s článkom 4 všetky primerané opatrenia, aby zabezpečil, že zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou vozidiel obvykle sa nachádzajúcich na jeho území je pokrytá poistením. Rozsah krytia zodpovednosti a podmienky tohto krytia sa určia na základe týchto opatrení.

47. Podľa čl. 22 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES z 16.09.2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti osobnú ujmu a škodu na majetku, ktorú utrpeli chodci, cyklisti a iní nemotorizovaní užívatelia cesty, ktorí sú obvyčajne najslabšími účastníkmi nehody, by malo pokrývať povinné poistenie vozidla účastného na nehode, kde majú nárok na odškodnenia podľa vnútroštátneho občianskeho práva. Toto ustanovenie nepredurčuje zodpovednosť za škodu alebo úroveň výšky odškodneného pri konkrétnej nehode podľa vnútroštátnych právnych predpisov.

48. Podľa čl. 36 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES z 16.9.2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, skutočnosť, že osoba, ktorá utrpela ujmu alebo škodu, má priame právo na žalobu proti poisťovni, je logickým doplnením určenia takýchto zástupcov a navyše zlepšuje právne postavenie poškodených osôb pri dopravných nehodách vzniknutých mimo členského štátu, v ktorom má taká osoba trvalý pobyt.

49. Podľa § 4 ods. 1 Zákona 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov, poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poisťnej zmluve.

50. Podľa § 4 ods. 2 písm. a) Zákona 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov, poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

51. Podľa § 15 ods. 1 Zákona 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov, náhradu škody uhradza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

52. Z citovaných ustanovení Ústavy Slovenskej republiky, Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, Občianskeho zákonníka vyplýva obsah práv na ochranu osobnosti. Do rámca všeobecnej úpravy ochrany osobnosti patrí aj právo na súkromie. Rešpektovanie súkromného života zahŕňa aj právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami. Súčasťou súkromného života je rodinný život zahrňujúci i vzťahy medzi blízkymi príbuznými, s osobami v úzkom citovom, priateľskom alebo obdobnom vzťahu. Ide o vzťahy medzi príbuznými bez ohľadu na skutočnosť, že žijú alebo nežijú v spoločnej domácnosti. Predpokladom zodpovednosti a vzniku občianskoprávných sankcií za nemajetkovú ujmu spôsobenú zásahom do osobnosti fyzickej osoby je existencia neoprávneného zásahu spôsobilému ujmu vyvolať a príčinnej súvislosti medzi zásahom a jeho protiprávnosťou.

53. V zmysle § 13 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

54. V tomto smere považuje odvolací súd za potrebné uviesť, že ustanovením § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 381/2001 Z. z. sa do slovenského právneho poriadku implementovali ustanovenia smernice Rady 72/166/EHS o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, ako aj druhej smernice Rady 84/5/EHS o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel (v súčasnosti kodifikované v spoločnej smernici č. 2009/103/ES o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a kontrole plnenia tejto povinnosti). Z tabuľky zhody predloženej na rokovaní Národnej rady Slovenskej republiky (II. volebné obdobie, parlamentná tlač 979) vyplýva, že ustanovením § 662 Obch. zák. sa implementuje čl. 1 smernice č. 72/166/ESH a čl. 3 smernice č. 84/5/EHS.

55. Podľa čl. 1 druhého bodu smernice č. 2009/103/ES „poškodený“ znamená akúkoľvek osobu oprávnenú na náhradu, pokiaľ ide o akúkoľvek škodu spôsobenú motorovými vozidlami. Podľa čl. 3 cit. smernice každý členský štát prijme všetky vhodné opatrenia, aby zabezpečil, že zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou vozidiel obvykle sa nachádzajúcich na jeho území je pokrytá poistením. Výkladom citovaných ustanovení (resp. obsahovo totožných ustanovení smerníc 72/166/EHS a 84/5/EHS) sa zaoberal SD EÚ v súdom prvej inštancii uvedenom rozsudku z 24. októbra 2013 vo veci C-22/12, Katarína Hassová proti Rastislavovi Petříkovi, Blanke Holingovej, v ktorom rozhodol že čl. 3 ods. 1 smernice 2009/103/ES sa má vykladať tak, že povinné zmluvné poistenie má pokrývať aj

náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Súdny dvor Európskej únie v tejto súvislosti vyslovil, že smernica ponecháva členským štátom právo určiť, aká škoda bude krytá a aké budú podmienky poistenia, no ich sloboda v tomto smere bola neskôr obmedzená (ods. 43 a 46). Medzi jazykovými verziami čl. 3 poslednej vety smernice 2009/103/EHS sú rozdiely, avšak s prihliadnutím na ich účel a štruktúru treba tento pojem interpretovať tak, že medzi škody, ktoré sa musia nahradiť, patrí nemajetková ujma, ktorej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore (ods. 47 až 50). Súdny dvor navyše dodal, že na veci nič nemení ani zaradenie § 11 a 13 Občianskeho zákonníka do inej časti než úpravy náhrady škody. Ak totiž zodpovednosť poisteného vznikla z dopravnej nehody a mala občianskoprávnu povahu, nič nenasvedčuje, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú uvedené smernice (body 57 a 58).

V rozsudku Súdneho dvora C-22/12 Haasová je síce uvedené, že jazykom konania bola slovenčina (lebo návrh na začatie prejudiciálneho konania pochádzal od slovenského súdu), avšak je známe, že jediným pracovným jazykom Súdneho dvora je francúzština, vo francúzštine sa pripravujú všetky pracovné dokumenty aj návrhy rozhodnutí a až následne sa prekladajú do ostatných jazykov, vrátane jazyka konania. Teda (rešpektujúc princíp rovnocennosti jazykových verzií) niekedy je vhodné siahnuť po francúzskom znení. Vo francúzštine je použité „doit couvrir“, čo by sa malo správne prekladať ako „pokrýva“ (v zmysle „musí pokrývať“, nie „má pokrývať“) - v angličtine je „must cover“, teda takisto „musí pokrývať“, tak je to preložené aj do češtiny a nemčiny. A pokiaľ ide o podmienku „ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo“, vo francúzštine je to „dans la mesure ou cette indemnisation est prévue au titre de la responsabilité civile de l'assuré par le droit national“, teda „ak jej náhradu (tejto nemateriálnej ujmy) upravuje vnútroštátne právo na základe civilnej (občianskoprávnej) zodpovednosti poisteného“ (teda nie „na základe zodpovednosti za škodu“) - takisto je to v angličtine a nemčine (tam sa síce hovorí o „dieser Schadenersatz“, ale majú sa tým na mysli v súlade s predchádzajúcou časťou vety „immaterielle Schäden“); v češtine je „pokud tuto náhradu škody (správne má byť „náhradu újmy“) z titulu občianskoprávni zodpovednosti poisteného upravujú vnútroštátní právni predpisy“, teda tiež „z titulu občianskoprávnej zodpovednosti“, nie „na základe zodpovednosti za škodu“.V názvoch smerníc aj v označení poistenia sa slovo „škoda“ (poistenie zodpovednosti za škodu) vyskytuje len v slovenčine a češtine. V iných jazykoch je to „civilná (občianskoprávna) zodpovednosť“ (vo FR, EN), resp. len „zodpovednosť“ (v DE). Na problém rozkolísanosti jazykových verzií napokon upozornil aj Súdny dvor v samotnom rozsudku Haasová. Pri takomto porovnaní jazykových verzií rozsudku SD (jeho výroku) je však zrejmé, že zo strany SD nešlo len o nejaké naznačenie možnosti, ako by mala vyzeráť vnútroštátna úprava, ale o jednoznačnú interpretáciu smerníc v tom zmysle, že ak vnútroštátne právo na základe civilnej (občianskoprávnej) zodpovednosti upravuje náhradu nemajetkovej ujmy uplatniteľnú voči poistenému (pričom v práve SR je táto úprava v § 11 a nasl. OZ a je to možné označiť za súčasť občianskoprávnej zodpovednosti v širšom zmysle, aj keď nie zodpovednosti za škodu v úzkom zmysle pojmu škoda), potom povinné poistenie zodpovednosti musí pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode.

Uvedený rozsudok jednoznačným spôsobom rieši otázku zodpovednosti poisťovne ako žalovaného v 2. rade. V bodoch 57 a 58 Súdny dvor zdôrazňuje, že bez ohľadu na systematické zaradenie určitého ustanovenia v národnom právnom predpise, ak toto ustanovenie upravuje občianskoprávnu zodpovednosť vznikajúcu v prípade dopravnej nehody, má sa takéto ustanovenie považovať za „opatrenie... určujúce rozsah krytia zodpovednosti a podmienky tohto krytia“ v zmysle čl. 3 prvej a druhej vety smernice 2009/103/EHS. Inak povedané, Súdny dvor v tomto odseku v podstate vyslovil, že pojem „zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel“ používaný v smernici 2009/103/EHS treba vykladať čiastočne autonómne a podradiť podeň aj také nároky, ktoré národné právo nezaraďuje medzi nároky „na náhradu škody“ v prísnom slova zmysle, ak ich podstata je podobná (teda občianskoprávny charakter a vznik v dôsledku protiprávnej udalosti - dopravnej nehody). Už z výkladov v bodoch 7 až 13 tohto rozsudku vyplýva, že z ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka vzniká v prípade protiprávnej udalosti - dopravnej nehody nárok na náhradu nemajetkovej ujmy aj v peniazoch. Tento nárok má pritom občianskoprávny charakter a v podstate sa svojou povahou približuje objektívnej zodpovednosti za škodu. Z uvedených dôvodov treba v zmysle záverov citovaného rozsudku Súdneho dvora článok 3 ods. 1 smernice 2009/103/ES vykladať tak, že pod pojem „opatrenie určujúce rozsah krytia zodpovednosti a podmienky tohto krytia“ sa musí zaradiť aj § 13 ods. 2 Občianskeho

zákonníka upravující tento nárok a tento nárok musí být podle národního práva krytý poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

Ako bolo vyššie uvedené, vnútroštátne súdy musia vnútroštátne právo v najväčšej možnej miere vykladať v zmysle znenia a účelu smernice, aby bol dosiahnutý výsledok, ku ktorému táto smernica smeruje (porov. z posledného obdobia napr. rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 25. apríla 2013, C-81/12, Asociația ACCEPT proti Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, ods. 71). Vyžaduje sa, aby vnútroštátne súdy urobili všetko, čo je v ich právomoci, berúc do úvahy celé vnútroštátne právo a uplatniac ich výkladové metódy, s cieľom zaručiť úplnú účinnosť predmetnej smernice a dospieť k riešeniu, ktoré je v súlade s účelom sledovaným smernicou (porov. z posledného obdobia rozsudok SD z 24. januára 2012, C-282/10, Maribel Dominguez proti Centre informatique du Centre Ouest Atlantique a Préfet de la région Centre, ods. 27).

Z citovaných zásad tak pre súdy Slovenskej republiky vyplýva povinnosť, aby pri výklade ustanovení zákona č. 381/2001 Z. z. v čo najväčšej možnej miere vzali do úvahy znenie a účel tých ustanovení smernice, na ktorých implementáciu bolo toto ustanovenie do nášho právneho poriadku zavedené, aby zaručili tejto smernici úplnú účinnosť. Podľa už uvedeného bolo toto ustanovenie zavedené do právneho poriadku na účel implementácie čl. 1 a čl. 3 smernice 2009/103/EHS. Preto je povinnosťou súdov prihliadať na znenie a účel tohto ustanovenia smernice pri výklade ustanovení uvedeného zákona (rozsudok KS Prešov sp.zn.: 6Co/40/2016-184 zo dňa 25. júla 2017).

56. Vo vzťahu k žalovanému v prvom rade súd aplikujúci citovanú právnu úpravu Európskej únie a ustanovenia zákona je názoru, že i žalovaný v prvom rade je pasívne legitimovaným účastníkom konania. Nebolo sporné, že žalovaný v prvom rade v čase dopravnej nehody mal so žalovaným v druhom rade uzatvorenú zmluvu o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

57. S použitím eurokonformného výkladu pojmov „náhrada škody, škoda na zdraví“ v ustanovení § 4 ods. 1, § 4 ods. 2, § 4 ods. 4 a § 15 ods. 1 Zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia, z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorových vozidiel - sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody (ako poškodeným), za ktorú možno priznať náhradu (zadostučinenie) peňažnou formou podľa § 13 ods. 2 a ods.3 Občianskeho zákonníka, ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) Zákona č. 381/2001 Z. z. Takáto náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 a ods. 3 Občianskeho zákonníka preto spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa citovaného zákona.

58. Z ustanovení § 4 ods. 1, § 4 ods. 2 písm. a), § 15 Zákona 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov vyplýva všeobecný písaný nárok poškodených na náhradu škody proti poisťovateľovi zodpovednej osoby. Vo vzťahu k poisťovní ide o špecifické právo poškodeného za výplatu plnenie za poisteného škodu. V súlade s ustanovením § 4 ods. 2 písm. a) Zákona, má poistený právo, aby za neho poisťovateľ nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení. Súčasťou náhrady škody spôsobenej na zdraví je nielen ujma majetkovej povahy, ale aj nemajetková ujma. Podľa Smernice Rady 72/166/ EHS z 24.4.1972 každý členský štát prijme primerané opatrenia, aby zabezpečil, že zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou vozidiel obvykle sa nachádzajúcich na jeho území je pokrytá poistením. Z bodu 36 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES z 16.9.2009 vyplýva, že skutočnosť, že osoba, ktorá utrpela ujmu alebo škodu, má priame právo na žalobu proti poisťovní, je logickým doplnením určenia takýchto zástupcov a navyše zlepšuje právne postavenie poškodených osôb pri dopravných nehodách vzniknutých mimo členského štátu, v ktorom má taká osoba trvalý pobyt. V súlade s eurokonformným výkladom práva sa vyžaduje, aby poistenie zodpovednosti za ujmu na zdraví pokrývalo zodpovednosť za ujmu na zdraví spôsobenú prevádzkou, ktorá vznikla.

59. Výklad pojmu „ujma“ vyplýva i z rozsudku Súdneho dvora z 6.5.2010 vo veci C-63/09, ktorý sa sice týka leteckej dopravy a v jej súvislosti zodpovednosti dopravcov za zapísanú batožinu, no v zhodnotení Súdny dvor zaujal stanovisko k pojmu „ujma“, ktorý sa má vykladať v tom zmysle, že zahŕňa tak majetkovú, ako aj nemajetkovú škodu.

60. Súd je názoru, že i pre účely Zákona č. 381/2001 Z. z. je pojem škoda potrebné vykladať tak, že zahŕňa i nemajetkovú ujmu, keď účelom poistenia za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov je zmierniť dôsledky škody, ku ktorej došlo v súvislosti s prevádzkou vozidla.

61. Článok 3 ods. 1 Smernice Rady 72/166 /EHS z 24.4.1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článok 1 ods. 1 a ods. 2 druhej Smernice Rady 84/5/EHS z 30.12.1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11.5.2005 a článok 1 prvý odsek tretej Smernice Rady 90/232/ EHS z 14.5.1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.

62. Podľa § 449 ods. 1 Občianskeho zákonníka pri škode na zdraví sa uhradzujú aj účelné náklady spojené s liečením.

63. Podľa § 449 ods. 2 Občianskeho zákonníka pri usmrtení sa uhradzujú aj primerané náklady spojené s pohrebom, pokiaľ neboli uhradené pohrebným poskytnutým podľa predpisov o nemocenskom poistení.

64. Podľa § 449 ods. 3 Občianskeho zákonníka náklady liečenia a náklady pohrebu sa uhradzujú tomu, kto ich vynaložil.

65. Nákladmi podľa § 449 ods. 1 Občianskeho zákonníka sú nielen účelne vynaložené náklady v užšom zmysle, teda výdavky, ktoré poškodený priamo vynaložil na dosiahnutie zlepšenia zdravotného stavu alebo na vyliečenie, ale i v širšom zmysle, kde sa do nákladov liečenia počítajú i výdavky na protézy, výdatnejšiu (diétnu) stravu, náklady spojené s rehabilitačnou liečbou, ošetrovateľa, náklady spojené s opatrovateľskou službou pri bezvládnosti, najbližších príbuzných poškodeného spojené s jeho návštevami v nemocnici, výpomoc tretej osoby v domácnosti a podobne.

Tieto náklady (výdavky) sú predmetom odškodnenia za podmienky, že boli vynaložené na liečenie poškodeného a že boli vynaložené účelne a preukázateľne. Jediným limitom je tu „účelnosť“ nákladov, t.j. hradia sa iba náklady, ktoré súvisia s liečebným procesom na zlepšenie alebo stabilizovanie zdravotného stavu poškodeného.

Pre primerané náklady na pohreb platí, že subjekt, ktorý je oprávnený na ich úhradu, nie je totožný s poškodeným. Pokiaľ náklady uhradí dedičia, majú právo požadovať ich od škodcu.

Výška nákladov na pohreb sa na základe § 2 Nariadenia Vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka určuje podľa pracovnoprávných predpisov, ktoré upravujú náhrady pri pracovných úrazoch a chorobách z povolania (teraz podľa zákona č. 461/2003 Z. z.). V tejto súvislosti sa vychádza z ustanovenia § 101 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, ktorý uvádza demonštratívny výpočet nákladov spojených s pohrebom. Za takéto náklady treba považovať najmä: náklady účtované pohrebnou službou, ktorá poskytla služby spojené so zabezpečením pohrebu; náklady na spopolnenie, ak tieto sú už súčasťou nákladov, ktoré si účtuje pohrebná služba; cintorínske poplatky; náklady na zriadenie pomníka alebo náhrobnej tabule a náklady na úpravu hrobu.

Zákon č. 461/2003 Z.z. limituje výšku náhrady nákladov spojených s pohrebom paušálnou sumou 2.324,40 eur za pohreb (táto suma platná k 31. decembru kalendárneho roka sa zvyšuje vždy od 1.januára nasledujúceho kalendárneho roka o percento zvýšenia dôchodkovej dávky podľa § 82 ods. 2 citovaného zákona). Od 1.januára 2016 sa suma náhrady nákladov spojených s pohrebom zvýšila o 0,46% na sumu 2.623,20 eur. Podľa miestnych zvyklostí možno v primeranom rozsahu priznať aj náklady spojené so smútočnou hostinou.

Ak za škodu zodpovedá škodca v plnom rozsahu, potom jeho povinnosť na náhradu škody môže byť znížená jedine z dôvodov hodných osobitného zreteľa, a to na základe úvahy súdu podľa § 450 Občianskeho zákonníka.

66. Podľa § 193 Civilného sporového poriadku, súd je viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis nie je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavným zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná. Súd je tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. Ďalej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnuteľný podľa osobitného predpisu, a o tom, kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti.

67. Súd má za to, že ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. treba vyložiť tak, že poistenie zodpovednosti kryje (za splnenia ostatných podmienok v ods. 4) aj nároky pozostalých na náhradu nemajetkovej ujmy a pozostalí (ako poškodení) môžu tieto nároky v zmysle § 15 ods. 1 cit. zákona uplatniť priamo proti poisťovateľovi, a to rovnako ako všetky ostatné nároky na náhradu škody. Z prejednávanej veci teda vyplýva dôvodnosť pasívnej legitimácie žalovaného 1 a teda žalobcovia majú nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nielen proti žalovanému 2, ktorý bol trestným rozkazom uznaný vinným, ale aj voči žalovanému 1.

V tejto súvislosti poukazuje súd aj na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 474/2016 zo dňa 17.8.2016: „Ústavný súd dodáva, že k uvedenému záveru dospel s prihliadnutím na samotný účel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a súčasne zohľadňujúc zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorového vozidla, ako aj aplikujúc extenzívny výklad pojmu náhrada škody. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoje rozhodnutie sp. zn. I. ÚS 206/2015 z 29. apríla 2015, ktorým bola obdobná sťažnosť odmietnutá ako zjavne neopodstatnená.“

68. Pokiaľ ide o sumu priznanej majetkovej ujmy 7.446,33 eur, táto pozostáva z nákladov na zdravotnú a ošetrovateľskú starostlivosť v sume 3.870,- eur (potvrdenie o umiestnení v Hospici F.. R. zo dňa 06.10.2015 o tom, že poškodený tam bol umiestnený od XX.XX.XXXX do XX.XX.XXXX, pričom náklady, ktoré uhradila rodina za pobyt, boli vo výške 3.870,- eur, čl. 160); z nákladov na vypracovanie znaleckého posudku znalcom MUDr. Holešovským v sume 600,- eur (príjmový pokladničný doklad na čl. 96) - znalecký posudok bol vypracovaný pre účely doloženia poisťovní a tento znalecký posudok má význam aj pre rozhodovanie súdu o výške nemajetkovej ujmy v súvislosti s náhradou škody na zdraví, ktorá by bola uplatnená v prípade, že by nedošlo k smrti poškodeného; z pohrebných nákladov v sume 2.460,42 eur (listinné dôkazy predložené na čl. 24-32 spisu), túto sumu súd krátil o čiastku 147,50 eur, ohľadne ktorej žalobu zamietol, nakoľko si ju žalobkyňa 1 uplatnila dvakrát, táto suma je už zahrnutá do pohrebných a cintorínskych služieb TS mesta F.-čl.24, pokladničný doklad čl. 29; z cestovných výdavkov žalobkyne 1, ktoré boli spojené s návštevami manžela R. M. v Hospici F.. R. vo výške 515,91 eur. Žalobcovia naposledy zobrali žalobu čiastočne späť o sumu 150,- eur ako majetkovú škodu na motorovom vozidle V.. Cestovné výdavky boli uplatnené v uvedenej výške na základe tej skutočnosti, že žalobkyňa 1 cestovala za svojim manželom do Hospicu sv. Alžbety 37 krát, keďže v priemere bola v uvedenom hospici jedenkrát do týždňa v období od XX.XX.XXXX do XX.XX.XXXX. Spiatočná trasa z bydliska žalobkyne 1 do uvedeného hospicu je 52 km. Technický preukaz osobného vozidla žalobkyne 1 bol predložený, pretože uvedené vozidlo na predmetné cesty používala a technické informácie z technického preukazu boli použité na výpočet cestovných náhrad, konkrétne údaj o priemernej spotrebe paliva - 5,8 litra/100 km. Pri výpočte ceny pohonných hmôt bol použitý priemerný ročný údaj rokov 2013 a 2014 zo zdroja štatistického úradu. Iný spôsob preukázania vynaloženia cestovných nákladov pri použití osobného motorového vozidla prakticky ani nie je možný.

69. Podľa § 145 ods. 2 Civilného sporového poriadku ak je žaloba vzatá späť v časti, súd konanie v tejto časti zastaví. O čiastočnom späťvzátí žaloby rozhodne súd v rozhodnutí vo veci samej. Podľa citovaného zákonného ustanovenia súd konanie čiastočne o sumu 150,- eur s príslušenstvom zastavil (výrok I).

70. Bolo preukázané, že poškodený R. M. bol až do času dopravnej nehody napriek svojmu veku vo výbornej telesnej kondícii, vykonával všetky práce, športoval, bicykloval, lyžoval (čo žalobcovia dokumentovali aj k žalobe priloženými fotografiami) a pravidelne chodil do práce do miestnej firmy P. R..F., kde vykonával Ú. P. na základe dohody o pracovnej činnosti, o čom žalobcovia predložili potvrdenia zamestnávateľa (v súvislosti s pôvodne uplatneným ušlým ziskom z odmeny za zárobkovú činnosť).

71. Výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je súdom určovaná voľnou úvahou, vždy však s prihliadnutím na zákonné kritériá závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti došlo. Určenie konkrétnej výšky náhrady potom musí zohľadňovať všetky okolnosti konkrétneho prípadu a musí byť v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy sa posudzuje najmä s poukazom na jej intenzitu, rozsah a trvanie. V tejto súvislosti je nutné zdôrazniť, že skúmané zásahy vyvolávajú spravidla ujmu dlhotrvajúcu, rozsiahlu a v zásade ničím nereparovateľnú, k čomu došlo aj v tomto prípade. Pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy súd ďalej prihliadol predovšetkým na výšku bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia (241.851,-eur), ktorá by mohla byť uplatnená za života poškodeného.

72. Zmyslom a cieľom poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov je pokryť z poistenia náhradu ujmy v najširšom význame slova. Riziko vzniku škôd pri prevádzke dopravných prostriedkov je vysoké a nie je opodstatnené obmedzovať poistné plnenie a prenášať ho na osoby, ktoré práve za účelom nepredvídateľných situácií sú povinne zmluvne poistené, vrátane vodičov (NS SR 3Cdo/228/2012).

73. Ďalej je potrebné dodať, že smrť manžela, otca a starého otca žalobcov bola nepochybne nečakaná, tragická, žalobcami nezavinená udalosť, ktorá do ich života zasiahla a nenávratne pretrhala dovtedajšie väzby, čím žalobcovia stratili možnosť realizovať a ďalej rozvíjať svoj rodinný život vo vzťahu k nebohému. Žalobcovia 1, 2, 3, 6 v tejto súvislosti podrobne popísali charakter vzťahov existujúcich medzi nimi a poškodeným. Súd má za to, že nie je na mieste limitovať výšku náhrady porovnávaním s rozhodnutiami týkajúcimi sa iných skupín poškodených, pretože nie je možné „kategorizovanie“ poškodených podľa veku, stavu a pod. (námetka žalovaného 2 ohľadne veku poškodeného).

74. Súd zamietol návrh na doplnenie dokazovania žalovaných 1 a 2 znaleckým dokazovaním na určenie miery spoluzodpovednosti poškodeného na vzniku škody nepoužitím prílby, nakoľko vykonanie citovaného znaleckého dokazovania by bolo neúčelné vzhľadom na už vykonané znalecké dokazovania a jeho nariadenie nie je odôvodnené preukázaným skutkovým stavom.

75. Žalobkyňa 1 si uplatnila úroky z omeškania zo sumy majetkovej škody vo výške 5,05 % za obdobie omeškania od 03.12.2014 do zaplatenia.

76. Podľa § 517 Občianskeho zákonníka dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní a ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania. Podľa § 3 Nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, v znení účinnom od 1.2.2013, výška úrokov omeškania je o päť percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

Za účelom zjednodušenia si žalobkyňa 1 uplatnila jednotnú výšku úrokov z omeškania pre celú majetkovú škodu pre žalovaných priaznivejšiu (o tri percentuálne body).

77. Podľa citovaných zákonných ustanovení, judikatúry a vykonaného dokazovania, kde nebolo preukázané spoluzavinenie poškodeného, t. j. opakovane namietané zo strany žalovaného 2 požitie alkoholu poškodeným a obidvoma žalovanými namietané nepoužitie ochrannej prílby, súd rozhodol tak ako je uvedené vo výrokovej časti rozsudku. V závere súd poukazuje na prístup žalovaného 2, ktorý absolútne nekorešpondoval s prednesom jeho právneho zástupcu na poslednom pojednávaní, bol bez akejkoľvek empatie a elementárnej ľudskosti.

78. Podľa § 262 ods. 1,2 Civilného sporového poriadku o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

79. Podľa § 257 Civilného sporového poriadku výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

Podľa citovaného zákonného ustanovenia súd rozhodol o náhrade trov konania čo do čiastočného zastavenia konania, vzhľadom na dôvod čiastočného späťvzatia - rozhodnutie v dedičskom konaní.

80. Podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

Podľa citovaného zákonného ustanovenia súd rozhodol o náhrade trov konania v zostávajúcej časti v ktorej žalobe vyhovel - nakoľko žalobu zamietol v pomerne nepatrnej časti a priznal žalobcom náhradu trov konania voči žalovaným v rozsahu 100 %.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie do 15 dní od doručenia rozsudku na tunajšom súde.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu vyššie uvedenú, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.